

Suomen kestävän kasvun ohjelma

Prima Botnia – Hyvinvoiva Pohjanmaa

Hankesuunnitelma

Pohjanmaan hyvinvointialue

6.10.2022

Päivitetty 21.3.2023 ja 8.5.2023 (s.6, 7 & 25) 23.5.2023 (s. 5,6)

5.6.2023 hyväksytty versio

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Sisällysluettelo

1	Hankkeen tarve.....	3
2	Kohderyhmä	4
2.1	Pilari 3 kohderyhmä.....	4
2.2	Pilari 4 kohderyhmä.....	4
3	Hankkeen päätavoitteet	4
4	Pilarit ja Investoinnit.....	5
4.1	PILARI 3: Työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestäväen kasvun vauhdittamiseksi	5
4.1.1	Työkykyohjelman laajentaminen.....	5
4.1.2	IPS -Sijoita ja valmenna kehittämishanke.....	7
4.2	PILARI 4: Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen.....	9
4.2.1	Investointi 1: Edistetään hoitotakuun toteutumista sekä puretaan koronavirustilanteen aiheuttamaa hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa	9
4.2.2	Investointi 2: Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista	17
4.2.3	Investointi 3: Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta	19
4.2.4	Investointi 4: Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot.....	20
5	Vaikutukset ja vaikuttavuus.....	26
5.1	Vaikutukset ja vaikuttavuus päätavoitteittain.....	26
5.2	Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten ennakoarviointi.....	27
6	Rajaukset muihin kehittämishankkeisiin	27
7	Hankkeen hallinnointi.....	28
7.1	Hankkeen henkilöressit, toimijat ja organisoituminen	28
7.2	Hankkeen kustannukset	28
7.3	Viestintä.....	29
7.4	Seuranta ja arviointi	30
7.5	Riskit ja niihin varautuminen	31

1 Hankkeen tarve

Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymä aloitti toimintansa 1.1.2022 ja järjestää 13 kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteiset palvelut ja Korsnäsän kunnan terveydenhuollon palvelut. Kuntayhtymä valmistautuu siirtymiseen hyvinvointialueeksi, jolloin mukaan tulevat Pelastuslaitos, Kruunupyö, Korsnäs sosiaalihuolto sekä Eskoon ja Kärkullan palveluita. Muilta osin hyvinvointialueen lähtötilanteeseen ei ole tullut merkittäviä muutoksia RRF ensimmäisen hankehaun jälkeen. Vaikka hallinnollinen organisaatiomuutos on toteutettu, palvelutuotanto on edelleen hajanainen ja vaatii yhtenäistämistä. Digitaalisten palveluiden ja työvälineiden käyttö on vähäistä ja keskittyy vain muutamille paikkakunnille, joten niiden alueellinen laajentaminen ja jatkokehittäminen on välttämätöntä.

Ikäihmisten osuus alueen väestöstä ennustetaan kasvavan ja palveluissa on selkeä tarve ennakoida palvelutarvetta ja luoda malleja siihen vastaamiseksi. THL:n arviointiraportissa (12/2021) nostetaan myös esiin alueen haasteet mielenterveys- ja päihdepalveluissa erityisesti nuorten palveluissa. Myös alueen sähköisen asioinnin laajentaminen edellyttää vielä palvelujen toimintamallien kehittämistä ja uudelleen organisointia. (THL arviointiraportti 12/2021).

Hankkeen toisen vaiheen suunnittelussa on hyödynnetty selvitystä pandemian vaikutuksista hoitovelasta ja heikossa ja haavoittuvassa asemassa olevista asiakasryhmistä. Selvityksessä osallistettiin sidosryhmiä (järjestöt jne) ja sidosryhmien näkemystä pandemian vaikutuksista eri asiakasryhmiin on hyödynnetty erityisesti kohderyhmien valinnoissa ja toimenpidekokonaisuuksissa yhdessä ammattilaisten näkemysten kanssa. Selvityksen väliraportissa nousi esiin useiden kohderyhmien ja palveluiden osalta sama viesti pandemian vaikutuksista; erityisesti ennaltaehkäisevien ja kuntouttavien palveluiden saatavuuden vähentyminen näkyy useissa palveluissa ja asiakas- ja ikäryhmissä.

Ikäihmisiin pandemia on selvityksen mukaan vaikuttanut voimakkaasti sosiaalisesti, fyysisesti ja psyykkisesti. Monet ikäihmisten toimintakyvylle tärkeät kevyet palvelut vähentyivät tai loppuivat kokonaan pandemian aikana. Sosiaalinen eristäytyminen ja sitä myöten yksinäisyyden kokemukset lisääntyivät, jonka johdosta ikäihmisten fyysinen ja psyykinen hyvinvointi ja toimintakyky heikentyi, kun elinpiiri kaventui omaan kotiin. Ikäihmisiin kohdistuvat rajoitukset ja palveluiden vähentyminen vaikuttivat myös omaishoitajiin, joiden kuormittuminen lisääntyi pandemian aikana. Omaishoitajien toimintakyvyn heikentymisen katsotaan johtuvan pitkälti pandemian aikana liittyvään eristäytymiseen, omaishoidettavien palveluiden saatavuuden heikkenemiseen ja omaishoidettavien toimintakyvyn laskuun.

THL:n arviointiraportissa on jo aikaisemmin nostettu esiin haasteet alueen mielenterveys- ja päihdepalveluiden saatavuuteen liittyen. Kuntakohtaiset vaihtelut näkyvät edelleen palvelutuotannossa, joka vaikuttaa alueen yhtenäisten palvelu- ja hoitoketjujen luomiseen. Tämä näkyy asiakkaille epätasa-arvoisena palveluna. Alueella on edelleen tarve muuttaa palvelurakennetta yhtenäisemmäksi ja tuoda rinnalle myös sähköisiä palveluita. Pandemia kuormitti erityisesti nuoria ja nuoria aikuisia ja lisäsi heidän mielenterveys- ja päihdeongelmiansa. Monet mielenterveyden häiriöt jäivät tunnistamatta varhaisessa vaiheessa ja esimerkiksi hoitojono neuropsykiatriseen hoitoon kasvoi. Erityisesti nuorten kohdalla diagnoosien ja hoidon saaminen ajoissa on tärkeää, jotta tärkeässä elämänvaiheessa olevat nuoret löytävät oikean polun tulevaisuudelle.

2 Kohderyhmä

2.1 Pilari 3 kohderyhmä

Pilari 3 kohderyhmät ovat seuraavat:

- Työkykyohjelma: TE-toimiston ja kuntien työllisyyspalveluiden asiakkaina olevat työttömät osatyökykyiset työnhakijat ja ilman työtä olevat työkäiset, jotka eivät ole työnhakijoina TE-toimistossa.

IPS: Kohderymänä mielenterveyden häiriöitä sairastavat työkäiset henkilöt ja mielenterveyskuntoutujat, joiden työmarkkinoille pääsyä, paluuta ja työmarkkinoilla pysymistä edistetään

2.2 Pilari 4 kohderyhmä

Pohjanmaa on tunnistanut pilari 4 erityisiksi kohderyhmiksi seuraavat:

- nuoret ja nuoret aikuiset, joilla on tunnistettuja tai vielä tunnistamattomia mielenterveys tai päihdehäiriöitä.
- ikääntyneet, joilla on todettua tai piilossa olevaa fyysiseen, psyykkiseen tai sosiaaliseen toimintakykyyn liittyvää tuen, hoidon tai kuntoutuksen tarvetta
- omaishoitajat
- neuropsykiatrisista häiriöistä kärsivät nuoret (jatkossa nepsy-nuoret)

Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa tunnistettiin alueen haasteet mielenterveys- ja päihdepalveluissa erityisesti nuorten palveluissa. Hankkeen toiseksi kohderyhmäksi valittiin ikääntyneet, joilla on todettua tai piilossa olevaa fyysiseen, psyykkiseen tai sosiaaliseen toimintakykyyn liittyvää tuen, hoidon tai kuntoutuksen tarvetta. Alueen ikääntyneiden määrä väestössä tulee kasvamaan ja palveluissa on selkeä tarve ennakoida monialaista palvelutarvetta ja luoda malleja siihen vastaamiseksi sekä mittareita kehittämisen tueksi.

Syksyn 2022 aikana tuotettiin tarkempi selvitys haavoittuvassa asemassa olevien palvelu- ja hoitovelasta. Selvityksen väliraportin tulokset vahvistivat jo tunnistettujen kohderyhmien valintaa. Sen lisäksi jo aiemmin tunnistettujen kohderyhmien lisäksi haluttiin nostaa hankkeen kohderyhmiksi omaishoitajat ja nepsy-nuoret. Omaishoitajien ja nepsy-nuorten tilanne on alueella havaittu heikentyneen pandemian aikaan ja jälkeen. Omaishoitajien ja omaishoidettavien toimintakyvyn lasku ja kuormittuneisuus sekä nepsy-nuorten lisääntynyt hoitoon hakeutuminen on tunnistettu alueen ammattilaisten mutta myös mm. sidosryhmäkyselyn perusteella. Uudet kohderyhmät täydentävät ja osaltaan tarkentavat ensimmäisessä vaiheessa tunnistettuja kohderyhmiä.

3 Hankkeen päätavoitteet

Prima Botnia – Hyvinvoiva Pohjanmaan tavoitteena on Suomen kestävän kasvun ohjelman mukaisesti tukea sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävästä kasvusta, vaikuttaa työllisyysasteeseen ja nopeuttaa hoitoon ja palveluihin pääsyä. Alueella tavoitteisiin pyritään erityisesti siten, että toimintamalleja kehitetään ja yhtenäistetään sujuvimmiksi. Pohjanmaalla toteutettu organisaatiomuutos mahdollistaa edelleen hajanaisen palvelutuotannon toimintamallien ja prosessien yhtenäistämisen aikaisempaa sujuvammiksi, joka nopeuttaa asukkaiden nopeamman hoitoon ja palveluihin pääsyn. Tavoitteena on myös monimuotoistaa palvelurakennetta ottamalla käyttöön digitaalisia palveluita, jotka osaltaan vastaavat tavoitteisiin nopeuttaa hoitoon ja palveluihin pääsyä. Lisäksi palveluiden yhtenäistäminen ja digitaaliset palvelut ja kanavat tarjoavat asukkaille kynnyksettömiä ja yhdenvertaisia, saavutettavia palveluja.

Erilaisten digitaalisten kanavien käyttöönoton ja digitaalisten palveluiden laajentamisen tavoitteena on myös välillinen vaikuttaminen siten, että digitaalisten palveluiden käyttö vapauttaa henkilöstöä niille asiakkaille joiden tuen, hoidon tai palvelun tarve on suurempi. Toiminnan kehittämisen ja yhtenäistämisen tavoitteena on vaikuttaa tuottavuuteen ja talouteen kestäväällä tavalla.

Pohjanmaalla on aikaisemmin aloitettu alueen palveluiden yhtenäistäminen organisaatiomuutoksen myötä ja hyvinvointialueen kuntayhtymän strategiassa nostetaan päätavoitteiksi hyvinvoiva ja toimintakykyinen väestö, laatutyö turvallisuuteen liittyen, resurssien käyttö sekä työntekijöiden hyvinvointi. Palvelustrategiassa digitaalinen kehittäminen ja digitaalisten kontaktien käytön määrän lisääminen on nostettu keskeiseen asemaan jokaisen ikäsektorin osalta (lapset, nuoret ja perheet, työikäiset ja ikääntyneet). Väestön osalta strategiassa nostetaan esiin kehittäminen mm. ennaltaehkäisyä tukevien menetelmien, työ- ja toimintakyvyn arvioinnin, voimavaroja ja omahoitoa vahvistavien ja edistävien palveluiden sekä etä- ja liikkuvien palveluiden osalta. Lisäksi strategiassa painotetaan turvallisuus- ja laatutyötä.

Kehittämistyössä ja toteutuksessa seurataan ja sitoudutaan kansalliseen kehittämiseen ja verkostotoimintaan sekä hyödynnetään jo tehtyä työtä. Tavoitteena on rakentaa yhtenäisiä toimintamalleja erityisesti heikossa ja haavoittuvassa asemassa oleville asiakasryhmille sekä parantaa näiden asiakkaiden hoitoon pääsyä. Hankkeen kansallisten ja alueellisten tavoitteiden lisäksi jokaiselle työpaketille on asetettu työpakettikohtaiset tavoitteet, jotka tukevat yllä mainittuja tavoitteita. Työpakettikohtaiset tavoitteet on kuvattu kunkin työpaketin kohdalla.

4 Pilarit ja Investoinnit

4.1 PILARI 3: Työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestäväen kasvun vauhdittamiseksi

4.1.1 Työkykyohjelman laajentaminen

Työpaketti 1: Työkykyohjelman laajentaminen

Työkyvyn palvelujen on sovittu rakentuvan osaksi perustason sote-keskustyötä, mistä johtuen laaja-alainen työkyvyn tuen koulutus sote-henkilöstölle on ensimmäinen askel yhteisen mallin rakentamisessa. Ammattilaisen osaamista vahvistetaan siten, että he tuntevat työkyvyn tuen palvelukokonaisuuden ja osaavat hyödyntää sitä asiakkaan parhaaksi, varmistetaan tarjoamalla hankkeen henkilöstölle sekä hankkeen yhteistyötahoille ja sote-henkilöstölle (ml. johtotehtävissä toimivat ja lääkärit) mahdollisuus osallistua TTL:n järjestämään Työkyvyn tuen koulutukseen. Työkykykoordinaattorien kouttajakoulutuksen kohderyhmänä ovat työkykykoordinaattorikoulutuksen käyneet. Työntekijöillä on oltava mahdollisuus osallistua Työkykyohjelman laajennuksen järjestämiin koulutuksiin työajalla.

Hanke osallistuu työttömien terveystarkastuksen sekä työ- ja toimintakyvyn arvioinnin kehittämiseen, työttömien ryhmäintervention kehittämiseen sekä sen käyttöön tarkoitetun digitaalisen sovelluksen kehittämiseen THL:n ja TTL:n ohjauksen mukaisesti.

Työkyvyn tuen palvelujen rakentuminen osaksi perustyötä edellyttää työvälineitä asiantuntijaverkoston kokoamiseen asiakkaan asian ympärille, jossa digitaalisille ratkaisuille on suuri tarve. Tavoitteena on rakentaa osaksi hyvinvointialueen toimintaa työkyvyn tuen konsultaatiokanavat. Hyvinvointialueella on käytössä osittain Kykyviisari työkyvyn tuen yhteisenä työvälineenä ja tavoitteena on saada Kykyviisari juurtumaan osaksi koko hyvinvointialueen työkyvyn tuen toimintaa. Työkyvyn tuen tarpeen tunnistamiseen ei ole vielä valittu alueelle menetelmää, ja välineen valinnassa hankkeen tuoma pilotoinnin tuki olisi olennainen.

Moniammatillinen ja –alainen tiimi toimii verkostomaisesti Pohjanmaan hyvinvointialueen sote-keskuksissa ja on myös osa Pohjanmaan työllistämisen verkostoa. Tiimin pääasiallisena tehtävänä on moniammatillinen/ -alainen työ- ja toimintakyvyn arviointi sekä tuen tarpeen mukaisen yksilöllisen palvelupolun rakentaminen asiakkaan omat tavoitteet ja tahtotila huomioiden. Tiimi rakentuu asiakkaan tuen tarpeen kannalta oleellisista toimijoista esim. lääkäri, sosiaalityöntekijä, terveydenhoitaja, fysioterapeutti, psykologi, kelan ja TE-palvelujen edustaja, kokemusasiantuntija jne. Tiimin kokoonpanoa koordinoi asiakasvastaava. Moniammatillisen tiimin toiminnan piirissä arvioidaan olevan noin 50 asiakasta.

Hanke toteutetaan yhteistyössä TE-palvelujen, Työkanava Oy:n, KELAN ja hyvinvointialueen eteläisten kuntien (Maalahti, Korsnäs, Närpiö, Kaskinen ja Kristiinankaupunki) kanssa. Toimenpiteet ja suunnittelu tehdään koko hyvinvointialuetta koskien yhdenvertaisen palvelun varmistamiseksi. Tärkeänä osana kehittämiseen osallistetaan kokemusasiantuntijoita, oppilaitoksia sekä kolmannen sektorin toimijoita. Hankkeessa on kehitysryhmä, jota vetää projektipäällikkö ja jonka kokoonpanoon kuuluu hyvinvointialueen eteläisestä alueesta vastaavia henkilöitä ja em. yhteistyötahojen nimeämiä asiantuntijoita. Työkyvyn tuen ensimmäiset toimintamallien versiot laaditaan Innokylään Q3/2023.

Sosiaalisen kuntoutuksen kehittämisestä saatiin hyviä kokemuksia Framåt- hankkeessa. Hyvinvointialueella sosiaalista kuntoutusta toteutetaan hyvin eri tavoin. Laatukriteereihin perustuvan työhönvalmennuksen pilotointia Vaasan hankkeessa 2020-2022 halutaan laajentaa osaksi kehitysvammaisten asiakkaiden palvelua hyvinvointialueella. Vuoden alusta 2023 Eskoon ja Kårkullan kehitysvammaisten palvelut siirtyvät Pohjanmaan hyvinvointialueen vastuulle. Tässä yhteydessä laatukriteereihin perustuvan työhönvalmennuksen pilotointi erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden kanssa tukee palveluintegraatiota. Alustava arvio asiakasmäärästä on 20 kehitysvammaista asiakasta/työhönvalmentaja (=40 asiakasta), jotka ovat Eskoon, Kårkullan ja muiden avopalveluiden piirissä. Hanke toteutetaan yhteistyössä TE-palvelujen, Työkanava Oy:n, KELAN ja kuntien työllistämispalvelujen kanssa. Tärkeänä osana kehittämiseen osallistetaan kokemusasiantuntijoita, oppilaitoksia sekä kolmannen sektorin toimijoita. Hankkeessa on työryhmä, jota vetää projektipäällikkö ja jonka kokoonpanoon kuuluu hyvinvointialueen eteläisen alueen henkilöstöä ja em. yhteistyötahojen nimeämiä asiantuntijoita.

Kelan tavoitteena yhteistyössä on tunnistaa varhaisessa vaiheessa asiakkaan toimeentuloturvan, toiminta- ja työkyvyn rajoitteet ja palvelutarve sekä Kelan rooli asiakkaan palveluverkossa ja hoitaa asiakkaan Kela-asiat kerralla kuntoon tai tarvittaessa pitkäkestoisesti case management-tyyppisesti. Tavoitteena on myös jatkaa työkykyohjelmassa aloitettua yhteistyötahojen kehittämistä ja lisätä kumppanien ja Kelan osaamista sosiaali-, terveys- ja Kela-palvelujen tarpeen tunnistamisessa ja asiakkaan ohjauksessa yhteisessä palveluverkossa. Hankesuunnittelussa on tehty yhteistyötä Kelan läntisen vakuutuspiirin työ- ja toimintakykyratkaisukeskuksen päällikön Heikki Heilän kanssa.

Hankkeessa on tunnistettu seuraavat riskit:

Riskit:

- Monialaisen tiimin yhteistyö ei toimi
- Asiakastietojen kirjaaminen ja yhteisen tiedon puuttuminen
- Lääkäreiakojen saaminen hidastaa asiakastyön etenemistä
- Päätösvaltaisten henkilöiden tuki on vähäinen

Riskien toteutumisen välttämiseksi projektipäällikkö ennakoii ja toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä.

<p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Työkykyohjelman laajennuksen tavoitteena on (1) vahvistaa työkyvyn ja työllistymisen tukea sosiaali- ja terveyspalveluissa ja (2) lisätä osatyökykyisten työttömien työllistymisen edellytyksiä, (3) lisätä työ- ja toimintakykyä ja yhteiskunnallista osallisuutta. Lisäksi tavoitteena on (4) laajentaa työkykyohjelmaa Pohjanmaan hyvinvointialueella uusille kunnille (K5) ja sitä kautta tarjota koko alueella samanlaiset palvelut. <p>Kustannusarvio</p> <ul style="list-style-type: none"> Hankehenkilöstö: 2 työhönvalmentajaa, 1 projektityöntekijä, projektipäällikkö (50%) sekä työpanosriitoja "työnyrkkiin" ja kehittämiseen osallistuvaa henkilöstöä, yhteensä 355 000 €. Palvelujen ostot n. 45 000 € Matkakustannukset n. 20 000 €. 	<p>Toimenpiteet</p> <p>Tunnistetaan sosiaali- ja terveyskeskuksessa työttömien asiakkaiden työkyvyn tuen tarve, arvioidaan työ- ja toimintakykyä sekä rakennetaan asiakkaiden tarpeita vastaava työkyvyn tuen palvelukokonaisuus.</p> <ul style="list-style-type: none"> Kykyviisarin käytön laajentaminen hyvinvointialueella (eteläinen alue, tuki ja koulutus) Yhteisen asiakaskriteeristön luominen ja asiakkaan tunnistamisen työkalu asiakasohjauksen tueksi. Yhteistyö Kela, TE-toimisto, Työllistymisen palvelut, järjestöt Monialaisen tuen tarpeen virtuaalisen alkupalvelun ja sujuvan moniammatillisen konsultaatiokanavan kehittäminen ja pilotointi. Digitaalisen itsearviointityökalun kehittäminen asiakkaille ja pilotointi (4.4.1f) <p>Otetaan käyttöön laatuksiteereihin perustuva tuetun työllistämisen työhönvalmennus osana sosiaalihuollon palveluita</p> <ul style="list-style-type: none"> Pilotoidaan laatuksiteereihin perustuvaa työhönvalmennusta Eskoon, Kärkullan ja muiden avotyössä olevien kehitysvammaisten parissa (max. 20 asiakasta/työhönvalmentaja hankkeen aikana) tavoitteena integroida ko. toiminta osaksi Pohjanmaan hyvinvointialuetta. <p>Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden osaamista siten, että he tuntevat työkyvyn tuen palvelukokonaisuuden ja osaavat hyödyntää sitä asiakkaiden parhaaksi</p> <ul style="list-style-type: none"> Laaditaan koulutuspaketit työ- ja toimintakyvyn arviointiin (työkyvyn tuki –koulutus) ja koulutetaan sote-keskuksen Lääkärit, terveydenhoitajat, sosiaalityöntekijät sekä muut asiakastyötä tekevät yhteistyökumppanit 	<p>Tuotokset / tulokset</p> <ul style="list-style-type: none"> Työkykyviisari käytössä hyvinvointialueella Yhteinen asiakaskriteeristö ja asiakkaan tunnistamisen työkalu Käytössä oleva konsultaatiokanava Itsearviointityökalu asiakkaille (4.4.1f) Ammattilaisten lisääntynyt osaaminen Koulutuspaketit työ- ja toimintakyvyn arviointiin <p>Mittarit</p> <ul style="list-style-type: none"> Asiakas- ja henkilöstötyytyväisyys, kykyviisarin käyttö-%/käyttäjät, työllistymisten määrä/asiakkaat, asiakkaan palvelupolun läpimenoaika max. 3 kk (ensikontakti – toimintasuunnitelma)
--	--	---

Työkyvyn tuki		
	2023	2024
Tammi	Hankkeen valmistelu	Ohjausryhmä, kehittämisryhmä: Toiminnan kehittäminen kyselyn tulosten perusteella (esitys). 2. työkyvyn tuen koulutus *
Helmi	Operatiivisen toiminnan suunnittelu ja hankkeen organisointi. Prima Botnia Kick Off 1.2	Työpaja 3. monialaisen yhteistyön toimivuuden kehittäminen ja toiminnan kuvaaminen
Maalis	Substanssi- ja kehitysryhmien rakentaminen ja yhteistyöneuvottelut yhdyspintojen kanssa. Rekrytoinnit ja perehdytys suunnitelmat.	Ohjausryhmä, kehittämisryhmä: Havainnoinnit: työhönvalmentajien näkemykset toiminnan kehittämiseksi.
Huhti	Substanssi-ohjausryhmän 1. palaveri. Kehitysryhmän kokoonpano ja tehtävät. Digitaalisen itsearviointityökalun kehittämiseen osallistuminen	Laatuksiteereiden mukaisen työhönvalmennuksen kuvaaminen: Käytännön toimintamallin kuvaaminen
Touko	Viestintä (hankkeen nettisivut), rekrytoinnit päätökseen, Tilanneanalyysi ja työkyvyn tuen organisoinnin 1. version suunnittelu. Työkyvyn tuen koulutuspakettien edistäminen	Ohjausryhmä, kehitysryhmä: Tilannekatsaus ja toiminnan juurruttaminen.
Kesä	Ohjausryhmä, Kehitysryhmä: monialaisen tiimin toiminta ja yrityshyönteistyö. Asiakkaan tunnistamisen ohjeet ja asiakasprosessin 1. kuvaus (ehdotus). Viestintä sidosryhmille.	Tuotosten analysointi vs. tavoitteet. Koulutuspakettien jatkotoimet.
Heinä	Loma	Loma
Elo	Työpaja 1. Asiakasohjauksen prosessit	Työpaja 4. Työkyvyn tuen laajentaminen hyvinvointialueelle = monialaisen yhteistyön toimivuuden varmistaminen ja toiminnan kuvaaminen
Syys	Ohjausryhmä, Kehitysryhmä: laatuksiteereiden toimivuus asiakkailla. Työkyvyn tuen palvelukokonaisuuden ensimmäinen versio mallinnetaan Innokylään syyskuun loppuun mennessä 2023. Työkykykoordinaattorikoulutukset	Juurruttamissuunnitelma. Työkyvyn tuen käsikirja hyvinvointialueelle.
Loka	Työpaja 2. työkykykoordinaattorien toimenkuva. 1. työkyvyn tuen koulutus	Loppuraportin työstäminen. Lopulliset toimintamallien kuvaukset Innokylään.
Marras	Tilannekatsaus/väli raportointi. 1. toimintamallien kuvaus Innokylään.	Loppuseminaari
Joulu	Kyselyt henkilöstö, yhteistyökumppanit, asiakkaat: monialaisen yhteistyön toimivuus (kokemukset). Ensimmäisten toimintamallien kuvaukset Innokylään Q3/2023 mennessä.	Projektin päättämisen tehtävät

4.1.2 IPS -Sijoita ja valmenna kehittämishanke

Työpaketti 1: IPS -Sijoita ja valmenna kehittämishanke Pohjanmaalla

Pohjanmaan hyvinvointialueella IPS-työhönvalmennusta pilotoidaan osana psykiatrisen hoidon palvelua. Pilotointiin osallistuvat IPS-työhönvalmentajat työskentelevät osana asiakkaiden hoitotiimiä Pohjanmaan hyvinvointialueen psykiatrisessa yksikössä (yhteistyömalli 1). Tarkoitus on luoda asiakaslähtöinen työllistymisen tuen ja psykiatrisen hoidon ja kuntoutuksen kokonaisuus siten, että niistä rakentuu toisiaan tukeva asiakaslähtöinen palveluprosessi yli hallintorajojen. TE-toimiston kanssa tehdään aiesopimus. Vaasan kaupungin työllistämispalvelut toimivat hankkeen osatoteuttajana. Yhteistyötä tehdään erityisesti työllistämispalveluiden työvalmentajien ja työllistämistä vastaavien kanssa.

Työvalmennuksen osaamisalaan suuntautuvan Kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen tutkinnon voi suorittaa useassa oppilaitoksessa. Vaasassa Työvalmennuksen osaamisalan, työvalmentajan erikoisammattitutkinnon voi suorittaa Vaasan ammattiopisto Vamiassa. Vamia on hankkeen osatoteuttaja. Hankkeen työntekijä(t), jotka työskentelevät IPS –Sijoita ja valmenna kehittämishankkeessa, osallistuvat ko. koulutukseen työajalla.

Pohjanmaa sitoutuu kehittämisessä IPS toimintamalliin ja työhönvalmennuksen periaatteisiin.¹

Hankkeessa on tunnistettu seuraavat riskit:

- Yhteistyö hoitotiimin kanssa jää vajavaiseksi
- Yhteisen tiedon kirjaaminen ja tiedonvaihto on puutteellista
- Työhönvalmentajan hyvinvointi raskaassa työssä
- Työturvallisuus esim. kotikäynneillä.

Riskien toteutumisen välttämiseksi projektipäällikkö ennakoi ja toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä.

IPS hanke on osa Prima Botnia hanketta, jonka tehtävänä on kehittää hyvinvointialueen toimintaa asiakkaan palvelujen sujumiseksi laajasti. Tämä varmistaa IPS hankkeen mukana olon ja tiedon jakamisen mm. kk-palavereissa projektien (mm. Tulevaisuuden sote-keskushankkeen) kesken. IPS – Sijoita ja valmenna kehittämishankkeessa pilotoidaan max. 15 asiakasta/työhönvalmentaja.

¹ https://thl.fi/documents/10531/7836953/IPS-toimintamallikuvaus_12.5.2022.pdf/7a5f32c1-7ad8-e531-32c6-7bd07e61bfee?t=1652343760822

<p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Mielenterveyden häiriöihin sairastuneiden työllistymisen ja työllisyyden edistäminen Asiakkaan terveys, elämänlaatu ja työ- ja toimintakyky lisäänty Asiakkaan koettu hyvinvointi paranee (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen) Taloudellisen tuen tarve pienenee Työllistyminen tukee asiakkaan kuntoutumista Riippuvuus hoitojärjestelmästä vähenee Asiakkaan yhteiskunnallinen osallisuus lisääntyy ja työpanos saadaan käyttöön Pilotointiin osallistuvan psykiatrisen hoidon ja kuntoutuksen henkilöstön ymmärrys työn merkityksestä osana asiakkaiden kuntoutumista lisääntyy ja syvenyy. Pilotointi työllistymistä tukevilla palveluilla lisää ammattilaisten ymmärrystä erityistä tukea tarvitsevien tarpeista Työllistymistä tukevia palveluita osataan räätälöidä mielenterveyden häiriöihin sairastuneiden yksilöllisiä tarpeita vastaaviksi. <p>Aikataulu Erillisessä taulukossa</p>	<p>Toimenpiteet</p> <ul style="list-style-type: none"> IPS työhönvalmennuksen pilotointi osana psykiatrista hoitoa sekä psykiatrian yksikössä että yhteistyökumppanin tiloissa. IPS hankkeen projektipäällikkö osallistuu sote-keskusten työllistymistä edistävien palvelujen suunnitteluun. Yhteiskehittäminen moniammatillinen hallintorajat ylittävien työryhmien kesken Asiakkaiden ja/tai kokemusasiantuntijoiden osallistaminen kehitystyöhön Asiakasosallisuus ja asiakkaiden näkemykset varmistetaan osallistamalla kehittämiseen kokemusasiantuntija havainnoimaan IPS-prosessia sekä ottamalla asiakkaiden kokemukset huomioon mielipidekyselyjen avulla. Valmennusprosessi on kokonaisuudessaan asiakaslähtöinen eli toimintaa suunnitellaan yhdessä asiakkaan kanssa asiakkaan omista tavoitteista käsin. Yhteiskehittäminen: Monialainen kehitysryhmä "työnyrkki". Kehitysryhmään tulevat edustajat Psykiatrian yksiköstä, TE-toimistosta, Ohjaamosta, työllistämispalveluista ja kolmannelta sektorilta oman työn oheessa myöhemmin sovitavin työpanoksina. Tehdään sopimus myös asiakas- ja edustajien kanssa, jolla varmistetaan asiakkaiden äänen kuuluminen kehitystyössä. <p>Kustannusarvio Hankeryhmä: projektipäällikkö (50%), 2 työhönvalmentajaa ja 1 tiiminvetäjä/projektityöntekijät. Henkilöstökulut (sis. työpanosten siirrot) 298 000 €. Matkakulut 10 000 € Ostopalvelut ja muut kulut n. 36 000 €.</p> <p>Mittarit IPS-kriteeristön toteutuminen asiakastyössä, asiakkaiden ja hankkeen työhönvalmentajien kyselyt (vertailu alussa/lopus), työkyky mittarit, kykyviisari (tms)</p>	<p>Tuotokset /tulokset</p> <ul style="list-style-type: none"> Pilotointiin osallistuvat asiakkaat työllistyvät erityyppisiin ja erimittaisiin työsuhteisiin ja osaaminen on paremmin yhteiskunnan ja työnantajien käytössä. Työllistyneiden kokonaisansiot ovat nousseet ja tarve täydentäville sosiaaliturvaetuksille vähentynyt Asiakkaiden työ- ja toimintakyky on parantunut Työ- ja toimintakykytyöllistyminen lisäävät pilotointiin osallistuvien koettua terveyttä ja elämänlaatua, työ- ja toimintakykyä, omaa toimijuutta ja yhteiskunnallista osallisuutta. Pilotointiin osallistuvan henkilöstön ymmärrys työn merkityksestä osana mielenterveyden häiriöihin sairastuneiden toipumista on lisääntynyt hoitoa. Pilotointi työllistymistä tukevilla palveluilla lisää ammattilaisten ymmärrystä erityistä tukea tarvitsevien tarpeista. Työllistymistä tukevia palveluita osataan räätälöidä mielenterveyden häiriöihin sairastuneiden yksilöllisiä tarpeita vastaaviksi Moniammatillinen tiimi, joka toimii yli hallintorajojen ja koordinoi monialaisia verkostoja, joihin kuuluu myös työnantaja, läheisiä sekä kokemusasiantuntijoita.
--	--	--

	2023	2024
Tammi	Toimintasuunnitelmat, rekrytoinnit, kehitysryhmän kokoaminen ja tavoitteet	Ohjausryhmä, kehittämisryhmä: Toiminnan kehittäminen kyselyn tulosten perusteella (esitys)
Helmi	Organisointi ja perehdytykset, yhteisen näkemyksen varmistaminen tavoitteista, koulutusten aloitus (KTO)	Työpaja 4. monialaisen yhteistyön toimivuuden kehittäminen ja toiminnan kuvaaminen
Maalis	Viestintä, verkostotyö (yritykset), kehitysryhmä: asiakasprosessin alustava malli	Ohjausryhmä, kehittämisryhmä: IPS toiminnan havainnot ja tuloksia
Huhti	Asiakastyön toimintamallin työpaja ja asiakastyön aloittaminen	Laatukriteereiden mukaisen työhönvalmennuksen kuvaaminen
Touko	Tilannekatsaus	Ohjausryhmä, kehitysryhmä: Tilannekatsaus ja toiminnan juurruttaminen
Kesä	Ohjausryhmä, Kehitysryhmä: monialaisen tiimin toiminta ja yritys yhteistyö	Tuotosten analysointi vs. tavoitteet
Heinä	Loma	Loma
Elo	Työpaja 2. monialaisen tiimin yhteistyö/työnantajayhteistyö	Lopulliset palvelukuvaukset
Syys	Ohjausryhmä, Kehitysryhmä: laatukriteereiden toimivuus asiakkailla	Juuruttamissuunnitelma
Loka	Työpaja 3. Asiakaskriteerien täsmentäminen	Loppuraportin työstäminen
Marras	Tilannekatsaus/väliarportointi	Loppuseminaari
Joulu	Kyselyt henkilöstö, yhteistyökumppanit, asiakkaat: monialaisen yhteistyön toimivuus (kokemukset)	Projektin päättämisen tehtävät

4.2 PILARI 4: Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen

4.2.1 Investointi 1: Edistetään hoitotakuun toteutumista sekä puretaan koronavirustilanteen aiheuttamaa hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa

a) Heikossa ja haavoittuvassa asemassa olevien asiakas- tai potilasryhmien hoito-, kuntoutus- tai palveluvelan purku ja hoitoon ja palvelujen piiriin pääsyn parantaminen

Haavoittuvat ryhmät ovat joutuneet kärsimään muuta väestöä laajemmin koronapandemian seurauksista, mm. hoitovajeesta, palveluviiveistä, palvelutarpeen ja palvelun saamisen kohtaamattomuudesta sekä ongelmista palvelujen oikea-aikaisuudessa. Samanaikaisesti palveluntarpeet ovat lisääntyneet. Nämä muodostavat merkittävän potilas- ja asiakasturvallisuusriskin myös sosiaalisen ja taloudellisen turvallisuuden näkökulmasta.

Haavoittuvien ryhmien palveluiden kehittäminen vaatii asiakas- ja potilasturvallisuuden huomioimisen kehittämistyössä. Etenkin viime vuosina lisääntyneiden digitaalisten tai etänä annettujen palvelujen turvallisuuden seuranta on jäsentymätöntä, eikä turvallisuusriskien tunnistamiseen tai niihin puuttumiseen ole vakiintuneita indikaattoreita tai toimintamalleja. Palveluiden, ja erityisesti digitaalisten palveluiden, saatavuutta, saavutettavuutta, vaikuttavuutta, laatua ja turvallisuutta koskevien tietojen järjestelmällinen ja reaaliaikainen kerääminen edistäisi ajantasaisen tilannekuvan muodostumista ja raportointia palveluntuottajille ja -järjestäjille sekä päättäjille. Näin voitaisiin edesauttaa tiedolla johtamisen hyviä käytänteitä ja hyödyntää seurantatietoa vakiintuneiden ja uusien palvelumuotojen kehittämisessä. Tästä syystä hankkeen yhtenä toimenpidekokonaisuutena on haavoittuvien ryhmien tilannekuva ja seurantaindikaattorit. Toimenpiteet ovat osa jokaisen haavoittuvan kohderyhmän työpakettia.

Työpakettien toimenpiteillä pyritään vastaamaan alueen asukkaiden palvelutarpeeseen sujuvammin ja nopeuttamaan hoitoon ja palveluihin pääsyä erityisesti niiden asiakasryhmien kohdalla, jotka on Pohjanmaalla tunnistettu kärsineen koronapandemiasta. Investoinnin tavoitteisiin vastataan myös laajemmalla asiakasohjauksella, jonka kehitystyötä on aloitettu aikaisemmin. Asiakasohjauksen keskiössä on parantaa saatavuutta ja digitaalisten palveluiden käytön lisäämistä Pohjanmaan hyvinvointialueella. Digitaalisten palvelujen kysyntä on kasvanut myös sote-sektorilla ja asiakkaat odottavat reaaliaikaista paikasta riippumatonta nopeaa palvelua. Digitaalisilla palveluilla pyritään myös välilliseen vaikuttamiseen siten että henkilöstöresursseja jää niille asiakkaille, jotka sitä eniten tarvitsevat, kun toisaalta omatoimiset voivat hoitaa asiointia enemmän omatoimisesti.

Työpaketti 1: Nuoret ja nuoret aikuiset, jolla on tunnistettuja tai vielä tunnistamattomia päihde- ja mielenterveyshäiriöitä

Pohjanmaan hyvinvointialueella on tavoitteena tasalaatuinen ja tasapuolinen palvelujen saatavuus ja helppo saavutettavuus. Erityisesti mielenterveyspalveluvelka on kasvanut koronapandemiasta johtuen. Vaikka koronapandemia on kasvattanut palveluvelkaa, Pohjanmaalla on THL:n arviointiraporttien alueen psykososiaalisten palveluiden saatavuus heikentynyt jo ennen pandemiaa. Mielenterveyden edistäminen on palvelujen resursoinnin näkökulmasta, alueen kielellisten vaatimusten takia ja palveluvelan hallintaan saamiseksi ensisijainen painopistealue Pohjanmaan lähitulevaisuuden mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämisessä. THL:n tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alueselvityksen mukaan Pohjanmaalla ei ollut käytössä yhdenmukaisia mielenterveyden edistämisen menetelmiä. Mielenterveyspalveluiden rinnalla on oleellista huomioida myös päihdepalveluiden saatavuus. Nämä kaksi haastetta ovat usein rinnakkain kulkevia ja alueellisesti on pystyttävä vastaamaan siihen, että sekä päihde, että mielenterveyspalveluihin on mahdollista saada apua. Etenkin ennaltaehkäisevät ja matalan kynnyksen palvelut ovat keskeinen kehityskohde. Aikaisessa vaiheessa tunnistettu haaste ehkäisee ongelmien eskaloitumista, mahdollistaa tehokkaamman ja oikea-aikaisen avun ja vähentää kuormitusta erityisen tason palveluista. Erityisen tason palveluiden käytön määrään tulisi voida vaikuttaa parantamalla matalan kynnyksen palveluiden saatavuutta. Palveluiden saatavuutta parannetaan tuottamalla alueella yhdenvertaiset palvelut sekä lisäämällä sähköisiä palveluita. Alueen kaksikielisyys huomioitava palveluiden kehittämisessä sekä digitaalisia palveluita suunniteltaessa.

Työpaketissa 1 jatketaan Pohjanmaan Tulevaisuuden SoteKeskus hankkeessa aloitettuja psykososiaalisten palveluiden kehittämistä, laajentamista ja käyttöönottoa. Terapiat etulinjaan yhteistyöhanke on osa hankekokonaisuutta, joka koostuu kansallisesta digitaalisia työkaluja kehittävästä ja niiden käyttöönottoa tukevasta osuudesta sekä alueellisesta toimintamallin ja digipalveluiden käyttöönotosta. Hankekokonaisuuden osat ovat toisiaan tukevia ilman päällekkäisyyksiä. Kansallisen kehittämisen osalta Helsingin kaupunki hakee rahoitusta Kestävän

kehityksen ohjelman pilari 4:n investointi 4:n kohdasta 4 ja HUS toimii kansallisena osatoteuttajana. Pohjanmaan hyvinvointialue pitää järjestelyä perusteltuna, jotta kansallinen toiminta voidaan toteuttaa. Kehittäminen toteutetaan yhteistyössä Länsi-Suomen YTA-alueen hyvinvointialueiden kanssa. Työpaketin toimenpiteet tukevat Pohjanmaan hyvinvointialueen strategisia tavoitteita kuten digitaalisten palveluiden kehittämistä ja painopisteen siirtämistä raskaista palveluista kevyimpiin ja ennaltaehkäisyyn.

<p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> 7 päivän määräajassa toteutuneiden kiireettömien hoitokäyntien osuus 80 % tasolle Q4 2025 loppuun mennessä (nopeuttaa hoitoon pääsyä) Kasvattaa sähköisten välineiden kontaktimäärien osuutta 35% tasolle vuoteen 2025 mennessä (välitavoitteet 20%/2022, 27%/2024) / Kasvattaa sähköisesti toteutettujen asiointi- ja hoitokontaktien määrää.. Tuottaa luotettava, laadukas ja vertailtava data Q4 vuoteen 2025 mennessä Purkaa koronapandemian aikana syntyneitä piilevää ja näkyvää palvelu- ja hoitovelkaa. Parantaa tarjottavien palveluiden saatavuutta, saavutettavuutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta Yhdenmukaistaa pohjanmaan hyvinvointialueen palveluiden nuorten ja nuorten aikuisten palveluiden tuotanto ja prosessit Selkiytetään hoidon porrastusta erikoissairaanhoidon ja perustason välillä. Kohdentaa henkilöstöresurssija paremmin Lisätä ammattilaisten digitaalisten palveluiden ja (palvelumuotoilun) osaamista Lisätä järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä Lisätä kokemusosaamista palveluiden rakentamiseen Parantaa hyvinvointialueen ja oppilaitosten välistä yhteistyötä kehittämällä yhteisiä toimintamalleja/palveluita. -> walk in palvelupisteet 	<p>Toimenpiteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Mielenterveyden ja päihdesuunnitelmassa tunnistettavien toimenpiteiden implementointi Luodaan toimintamalli jolla yhtenäistetään alueen nuorten ja nuorten aikuisten mielenterveys ja päihdepalvelut. <ul style="list-style-type: none"> Prosessien ja hoito- ja palveluketjujen uudistaminen ja yhtenäistäminen. Suunnitellaan ja otetaan käyttöön digitaalisia palveluja ja hoitomuotoja osana toimintaa (esim. Lyhytterapia ja omahoito). Lisäksi kehitetään/otetaan käyttöön/laajennetaan etävastaanottoa Etävastaanoton käyttöön/laajennus Asiakasohjauksen suunnittelu yhteistyössä digi-asiakaspalvelukeskuksen kanssa Selkeytetään hoidon porrastus perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä -> THL läpimurtovalmennukseen osallistuminen Laajennetaan ja jalkautetaan Pohjanmaan Tulevaisuuden SoteKeskus hankkeessa aloitettua terapiaa etulinjaan menetelmien käyttöön. sähköiseen palvelutarjontimeen (4.2.1) liitettävien mielenterveyttä edistävien ja ongelmia ehkäisevien palveluiden kehittäminen . Rakennetaan, testataan ja valitaan toiminnan kanssa indikaattoreita haavoittuvassa ja heikossa asemassa oleville kohderyhmille. Käytetään hyväksi indikaattoreista tuotettua tietoa toiminnan kehittämiseksi ja vaikuttavuuden arviointiin. Lisätään kokemusasiantuntijoiden roolia hyvinvointialueen päihde- ja mielenterveyspalveluissa ja hyödynnetään esimerkiksi asiakasraateja toiminnan kehittämisen tukena. 	<p>Tuotokset</p> <ol style="list-style-type: none"> Psykososiaalisen toimialan palveluiden kehittämisen suunnitelma vuosille 2023-2025 Nuorten ja nuorten aikuisten mielenterveys ja päihdepalveluiden yhtenäisen toimintamalli ja asiakasohjauksenmalli käytössä, sisältäen digitaaliset palvelut. Järjestöjen kanssa on muodostunut yhteistyön toteuttamisen malleja. Oppilaitosten kanssa on muodostettu yhteistyön toteuttamisen tapoja ja malleja -> esimerkiksi matalan kynnyksen walk in neuvontapisteeet Yhdenmukaistetut hoitopolut sekä palveluprosessit nuorten ja nuorten aikuisten matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluissa. Digitaalisten/sähköisten kontaktien määrä noussut (kokonais% 35). (etävastaanotot, digitaaliset palvelut, terapiat, omahoito, chat) Terapiat etulinjaan toimintamallin ja menetelmien käyttöön oton laajentaminen hyvinvointialueella. Yhteistyön jatkaminen kansallisessa kehittämisessä. Ammattilaisten digiosaaminen on parantunut Kokemusosaajia on saatu mukaan palveluiden rakentamiseen. Valikoima testattuja indikaattoreita, joilla tuetaan hyvinvointialueen tiedolla johtamista haavoittuvin ryhmien yhdenvertaisuuden, turvallisuuden ja hoitoon pääsyn parantamiseksi.
<p>Aikataulu</p> <ul style="list-style-type: none"> Toimintamallin, valmistelu ja suunnittelu 2023 (01-08). Toimintamallin vaiheittainen toteutus 2023-24 -> palvelurakenteen uudistaminen ja yhtenäistäminen -> palveluprosessien yhdenmukaistaminen (asiakasohjaus 2023-2024) -> Digitaalisten palveluiden suunnittelu ja valmistelu ja käyttöönotto 2024-, käytön vakiinnuttaminen 2025 12/2025 loppuun mennessä Tulevaisuuden sote keskus hankkeessa aloitettujen psykososiaalista hyvinvointia edistävien palvelujen ja toimintamallien laajentaminen ja vakiinnuttaminen. Mielenterveyttä edistävät ja ongelmia ehkäisevät palvelut palvelutarjontimeen osaksi 2024 loppuun mennessä (sähköinen palvelutarjotin investointi 2) Kehitetään mittarit ja indikaattorit palveluiden vaikuttavuuden arvioimiseksi ja kehittämisen tueksi 2023, testataan ja arvioidaan 2024 ja laaja käyttöönotto ja käytön vakiinnuttaminen 2025 Jatkuva viestintä läpi hankkeen. 	<p>Kustannusarvio</p> <ul style="list-style-type: none"> Hankehenkilöstö: projektipäällikkö, 3-4 projektityöntekijää (869 903€) Palvelujen ostot: 203 064 € Muut kulut: 34 600 € 	<p>Mittarit</p> <ul style="list-style-type: none"> Toteutuneiden kiireettömien hoitokäyntien osuus, joissa saavutetaan hoidon saamiselle asetettu seitsemän päivän määräaika, nousee 80 % tasolle Q4 2025 mennessä Sähköisten välineiden kontaktimäärien kasvu 2020 17,5%:sta, -> 2023 20%:iin -> 2024 27%:iin -> 2025 35%:iin Nuorten ja nuorten aikuisten hoitoon matalan kynnyksen palveluihin hoitoon pääsy on nopeutunut Palvelutarjonta ja omahoitomahdollisuudet ovat kasvaneet Asiakastytytyväisyyden kehittyminen suhteessa alueisiin, joilla tulokset eivät ole vielä käytössä Käyntimäärien kehittyminen: matalan kynnyksen käyntimäärien kasvu vs. muiden psykososiaalisten palveluiden käytön määrän vähentyminen. (ennaltaehkäisevien palveluiden käyttöasteen nousu ja korjaavien palveluiden käyttöasteen lasku) Toimenpiteiden valmistuminen yllä kuvattujen aikataulujen ja tuotoskuvausten mukaisesti Palvelut toteutuvat asiakkaille yhdenvertaisina asuinkunnasta riippumatta.

Työpaketti 2: Ikääntyneet, joilla on todettua tai piilossa olevaa fyysiseen, psyykkiseen toimintakykyyn liittyvää tuen, hoidon tai kuntoutuksen tarvetta: mm. yksin kotiin jääneet ikääntyneet, joiden sosiaalinen tukiverkko on niukka

Koronapandemian aikana hoitovelkaa on syntynyt ikääntyneille kotihoidon asiakkaille ja ikääntyneille, jotka eivät vielä ole olleet palveluiden piirissä. Suurin osa ikääntyneiden hoito- ja palveluvelasta on piilevää hoitovelkaa, jonka voidaan nähdä syntyneen niille ikääntyneille, jotka eivät ole hakeutuneet palveluihin rajoitusten seurauksena ja joiden ongelmat ovat komplisoituneet ja toimintakyky heikentynyt. Ilman toimenpiteitä suurin osa hoito- ja palveluvelasta realisoituu todennäköisesti tulevaisuudessa raskaampana palveluntarpeena, mikä näkyy esimerkiksi

asumispalveluiden hakemusmäärien kasvussa sekä aikaistuneena tehostetun palvelusasumisen piiriin siirtymisenä.

Pohjanmaan hyvinvointialue on selvästi muuta Suomea jäljessä palvelujen digitalisoimisessa sekä etäasioinnin hyödyntämisessä. Erilaisten uusien kuntouttavien palvelujen ja digitaalisten työkalujen avulla voidaan tuottaa myös ikääntyneiden hyvinvointia edistäviä palveluja sekä kohdentaa resursseja tehokkaammin.

Pohjanmaan hyvinvointialueella ikäihmisille tarjotaan jo nyt Alvar-etäpalvelua. Palvelu on ollut käytössä Vaasassa ja Laihiällä, mutta asiakasmäärät eivät ole suuria (noin 100). Alvar-palvelun kautta kuvapuhelimen välityksellä tarjotaan kotiin kotihoidon palveluja sekä arjen hyvinvointia tukevaa ja kuntouttavaa toimintaa.

Hankkeen kautta on tavoitteena laajentaa sekä Alvar-palvelun käyttöä että muita etäpalvelun keinoja hoidon, kuntoutuksen tai arvioinnon tueksi (etähoivayksikkö). Hankkeen aikana kiinnitetään huomiota ikäihmisten digiasiointikyvykkyyksien tukemiseen niin opastuksen kuin laitteiden saatavuuden osalta (teknologiayksikkö). Etähoiva- ja teknologiayksikön työvälineiden toteutus on kuvattu Investointi 4:ssä. Lisäksi alueella on tarkoitus yhtenäistää Ikäneuvola-toiminta, jonka toimintaa suunnitellaan Pohjanmaan Tulevaisuuden SoteKeskus hankkeessa ja jonka toiminnan laajentaminen ja käyttöönotto toteutetaan Prima Botnia hankkeessa. Hankeyhteistyönä ja yhdessä sote-asemien kanssa rakennetaan toimintamalli ikäihmisten ennaltaehkäisevän terveydenhuollon toteuttamiseksi, mukaan lukien digitaalisten palveluiden käyttöönotto Ikäneuvola-toiminnassa.

Omaishoitajat

Pohjanmaalla omaishoidon tuella hoidettavia on hieman enemmän koko maahan verrattuna (Miten Pohjanmaa voi? 3/2022). Omaishoitajien kuormittuneisuus on kasvanut, kun omaishoitajien tukitoimet ja omaishoidettavien päivätoimintakeskusten toimintoja rajoitettiin koronan aikana. Omaishoitajien tukipalveluissa on ollut myös vaihtelua Pohjanmaan sisällä eri kuntien alueella.

Hankkeen kautta on tarkoitus lisätä ja yhtenäistää omaishoitajien tukitoimia (omaishoitajien vapaiden käyttö, perhehoidon mahdollisuudet, omaishoidettavien intervallijaksot, säännölliset terveystarkastukset jne). Myös omaishoitajien osalta kartoitetaan etähoivayksikön hyödyntämismahdollisuudet.

Ennaltaehkäisevien toimenpiteiden lisääminen sekä toimintamallien yhtenäistäminen tasavertaistaa alueen palvelujen verkkoa. Lisäksi erilaisten digitaalisten palvelujen tarjoaminen ikääntyneille nopeuttaa hoitoon ja palveluihin pääsyä. Toimenpiteet ja tavoitteet tukevat hyvinvointialueen strategisia tavoitteita mm. digitaalisten palveluiden lisäämiseen, palvelurakenteen keventämiseen, siirtymistä raskaista palveluista kevyempiin ja sitä, että palvelut ja hoito ovat helposti saatavilla ja saavutettavissa.

<p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Koronapandemian aiheuttama piilevä ja näkyvä palveluvelka ikääntyneiden osalta vähenee ja tuleva palvelutarve pienenee Palveluiden alueellinen yhdenvertaisuus sekä palveluiden saatavuus ja saavutettavuus lisääntyy Lisätä digitaalisten hoito ja palvelumuotojen tarjontaa ikäihmisten ja omaishoitajien hoidossa ja palvelussa Yhtenäistää asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalleja yhteistyössä Tulevaisuuden sote-keskus ja TulKoti hankkeiden kanssa Lisätä ennaltaehkäisyä ja tukea kotona pärjäämistä Omaishoidon määrä lisääntyy ja omaishoitajat jaksavat tehdä työtä pidempään. Ympärivuorokautisen hoidon tarve vähenee ja resurssit riittävät paremmin kiireettömien käyntien ja hoitojonojen purkamiseen. 	<p>Toimenpiteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Asiakas- ja palveluohjauksen jalkauttaminen ja juurruttaminen (Tulevaisuuden sote-keskus ja TulKoti hankkeissa 22-23) alueelliseksi toiminnaksi sisältäen siihen digitaalisten välineiden käyttö yhteistyössä asiakasohjauksen kehittämisen kanssa Etähoivayksikön toiminnan rakentaminen, aloittaminen ja laajentaminen koko Pohjanmaan alueelle <ul style="list-style-type: none"> Sisältää teknologiayksikön/toiminnan rakentamisen ja toiminnan aloittamisen osana etähoito yksikköä, jonka kautta ikäihmisille voidaan tarjota teknologiaan tarpeen mukaisesti lisäämään turvallisuutta ja helpottamaan asiointia ammattilaisten tai omaisten kanssa Sisältää Alvar-palvelun laajentamisen ikäihmisen ja omaishoidon käyttöön koko Pohjanmaan alueella Suunnitelma ja yhteistyömallien luominen 3. sektorin kanssa entistä tiiviimmistä roolista ottaminen mukaan Ikäneuvola toimintamallin suunnittelu yhdessä sote-keskuksen kanssa <ul style="list-style-type: none"> Ennaltaehkäisevät toimet esim. digitaaliset terveystarkastukset (etänä), elintapaohjaus jne. (TulSote 2023) Omaishoitajien tuen toimintamallin yhtenäistäminen ja käyttöönotto. <ul style="list-style-type: none"> Omaishoitajaverkoston (vertaistuki) suunnittelu, viestintä ja käyttöönotto. Kartoitetaan perhehoidon tarjonta Pohjanmaan hyvinvointialueella Suunnitellaan tukimuoto yksinäisyyttä ja turvattomuutta kokeville ikäihmisille. (Suunnitellaan tuen malli) Ammattilaisten koulutus lean ja palvelumuotoilun menetelmiä hyödyntäen Yhteistyö oppilaitosten ja korkeakoulujen ja kolmannen sektorin kanssa Viestintä sisäisesti ja ulkoisesti uusista palveluista Palveluiden suunnittelu ja käyttöönotto yhteistyössä ko. asiakasryhmien kanssa Osallistutaan THL:n järjestämään läpimurtovalmennukseen Rakennetaan, testataan ja valitaan toiminnan kanssa indikaattoreita ikääntyneiden ja omaishoitajien kohderyhmälle. Käytetään hyväksi indikaattoreista tuotettua tietoa toiminnan kehittämiseksi ja vaikuttavuuden arviointiin 	<p>Tuotokset</p> <ul style="list-style-type: none"> Asiakas- ja palveluohjaus jalkautettu ja yhtenäinen toimintamalli sisältäen digitaaliset palvelut on käytössä Etähoivayksikkö on perustettu ja toiminnassa Ikäneuvola toimintamalli suunniteltu ja käytössä Alueellisesti yhtenäinen omaishoitajien toimintamalli Vertaistukiverkosto omaishoitajille Omaolo palvelu integroitu ikääntyneiden ja omaishoitajien palveluihin Omaishoitajien tuen yhtenäinen toimintamalli luotu ja käyttöönotettu Perhehoidon kartoitus toteutettu Valikoima testattuja indikaattoreita, joilla tuetaan hyvinvointialueen tiedolla johtamista haavoittuvien ryhmien yhdenvertaisuuden parantamiseksi. Datan tuottamiseen suunnatut koulutukset
<p>Aikataulu</p> <p>Etäpalveluyksikkö:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2023: etäpalveluyksikön muodostaminen hyvinvointialueella yhteistyössä Tulevaisuuden SoteKeskus, TulKoti ja KATI-hankkeen kanssa, sisältäen teknologian ja digi-välineet 1/2024-6/2025 suunnitelmallista laajentamista ja toiminnan implementointia. Koko hyvinvointialueen kattava käyttöönotto. Tukipalveluna koko alueelle matalan kynnyksen etätapaamiset, yksilötapaamiset tai ryhmätapaamiset Teknologiakoordinaattoriin toimintamalli (teknologiakoordinaattori) yhteistyössä TulSoten ja TulKoti-hankkeen aikana 4/23-12/23. Digitaalisen palveluohjauksen pilotointi kohderyhmänä yksinäisyyttä ja turvattomuutta kokevat ikääntyneet 2024. <p>Ikäneuvola</p> <ul style="list-style-type: none"> 1-12/2023 Ikäneuvolan toimintamallin suunnittelu ja valmistelu yhteistyössä muiden hankkeiden yhteistyössä Tulevaisuuden SoteKeskus, TulKoti ja KATI-hankkeen kanssa, sisältäen teknologian ja digi-välineet 2024-2025 Toiminnan implementointi hyvinvointialueella <p>Omaishoitajien tuki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2023: Yhtenäisen toimintamallin suunnittelu ja valmistelu. Selvitys perhehoidon mahdollisuuksista (kartoitus ja selvitys kiinnostuksesta Pohjanmaalla) 1-6/2024. Omaishoitajaverkoston suunnittelu 2024 Hyvinvointikello-pilotti ja terveydenhoidon, lääkärin "suoralinja"-pilotti 2023 2024-2025: Toimintamallin ja omaishoitoverkoston laaja käyttöönotto <p>Palvelu- ja asiakasohjaus</p> <ul style="list-style-type: none"> 2023-2024 Toimintamallin suunnittelu ja valmistelu yhteistyössä muiden hankkeiden yhteistyössä Tulevaisuuden SoteKeskus, TulKoti-hankkeen kanssa, sisältäen teknologian ja digi-välineet 2024-2025 Toiminnan implementointi hyvinvointialueella <p>Jatkuva viestintä osana palveluiden valmistelua, kehittämistä ja käyttöönottoa</p>	<p>Kustannusarvio</p> <ul style="list-style-type: none"> Henkilöstökulut 750 000 € Palvelujen ostot 283 381 € Muut kulut yht. 21 00€ Kokonaiskustannukset: 1 054 481 € 	<p>Mittarit</p> <ul style="list-style-type: none"> Palveluohjaus: Osuus ikäihmisten hoitoon pääsy hoitotakuun mukaisesti Kotona asuvien yli 75-vuotiaiden määrä (%) Omaishoitajien määrä (%) Sähköisesti toteutettujen kontaktien osuus ikäihmisten avopalveluissa (%) Etähoivayksikön kautta tuotettujen kontaktien määrä Ikäneuvolan kontaktien määrä 3. sektorin tuottamien palveluiden määrä Hyvinvoinnin ja terveyden kohoaminen, koettu hyvinvointi omaishoidettavalla ja omaishoitajalla Teknologiaratkaisuiden/toimintamallien kustannusvaikuttavuus Teknologiaratkaisuiden/toimintamallien vaikutus henkilökunnan hyvinvointiin Koetun osallisuuden lisääntyminen Lääkärin suoralinja-pilotin vaikutukset

Työpaketti 3: Nepsy-nuoret 13–29-vuotiaat

Neuropsykiatristen nuorten tilanne Pohjanmaalla on pandemian vuoksi kärjistynyt, jonotusaika tutkimuksiin on pahimmillaan yli vuoden ja palveluvalikoima oireileville nuorille ja heidän omaisillensa on vähäistä. Palveluita ja tukea saadaan usein myöhäisessä vaiheessa. Tuen tarve nuoren ja perheiden arjessa on tunnistettu kehittämisen kohteeksi samoin kuin yhtenäisen toimintamallin ja perustason ja erikoistason yhteistyön sekä työnjaon määrittäminen ja selkeyttäminen. Yhdenvertaisten palveluiden takaamiseksi alueen asukkaille toiminnan yhtenäistäminen nepsy-nuorten palveluissa on keskeisessä asemassa kuin myös digitaalisten palveluiden kehittäminen sekä varhaisessa vaiheessa tarjottu tuki myös niille nuorille, jotka

oireilevat, mutta eivät ole vielä päässet tutkimuksiin. Perustason ammattilaisten koulutuksia on aloitettu lasten hoidossa, mutta osaamisen kasvattaminen on perustasolla edelleen ja nuorten ja nuorten aikuisten kohdalla tarpeen. Varhaisen tuen mahdollistamiseksi yhteistyö hyvinvointialueen palveluiden, oppilaitosten ja kolmannen sektorin kanssa on tärkeää.

Hyvinvointialueen strategiassa painotetaan yhteistyötä kolmannen sektorin sekä oppilaitosten yhteistyötä sekä ennaltaehkäiseviä toimia kuin myös hoidon oikea-aikaisuutta ja helposti saatavia palveluita. Lisäksi strategiassa painotetaan digitaalisia ja monikanavaisia palveluita. Neuropsykiatrian palveluita on kehitetty aikaisemmin, mutta kehittämistyö ja toimet on keskittynyt suurimmaksi osaksi lapsiin eikä nuoriin, vaikka mm. hoitoon pääsy nuorten osalta on ollut hidasta ja toimenpiteitä arjen tukemiseen on tarjolla vähäisesti.

<p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Puretaan hoito- ja palveluvelkaa ja parannetaan palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta. Ja nopeutetaan hoitopääsyä Tuetaan nuoria ja heidän perheitään varhaisemmassa vaiheessa ja siirretään painopistettä siten kevyempiin palveluihin Tarjotaan tukea ja palveluita varhaisessa vaiheessa Tiivistää yhteistyötä kolmannen sektorin ja oppilaitosten sekä korkeakoulujen kanssa 	<p>Toimenpiteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Yhtenäistetään nepsy-nuorten hoito ja palvelujen toimintamalli ja johtamisjärjestelmän määrittely Tuetaan ja uudistetaan hoitopolku ja –ketju palvelumuotoilua ja Lean-menetelmää -hyödyntäen ja osallistutaan THL:N läpimurtovalmennukseen Koulutetaan ammattilaisia ja kolmannen sektorin työntekijöitä osaamisen lisäämiseksi ja työnjakoon liittyen Tuen toimintamallin rakentaminen luodaan yhdessä koulujen, oppilaitosten ja kolmannen sektorin kanssa , integroidaan digitaalisia välietä tunnistamiseen Yhtenäistetään Nepsy-valmentajien tehtävät ja alueellinen koordinointi Selvitetään ja määritetään varhaisen tuen malli mm asiakkaan omaan ympäristöön vietävä tuki sekä digitaalisten palveluiden hyödyntäminen Rakennetaan, testataan ja valitaan toiminnan kanssa indikaattoreita haavoittuvassa ja heikossa asemassa oleville kohderyhmille. Käytetään hyväksi indikaattoreista tuotettua tietoa toiminnan kehittämiseksi ja vaikuttavuuden arviointiin 	<p>Tuotokset</p> <ol style="list-style-type: none"> Nepsy- toimintamallin kuvaus ja käyttöönotto, sisältäen työnjaon määrittelyt Varhaisen tunnistamisen ja tuen toimintamalli ja käyttöönotettu digitaalinen tunnistamisen työväline Käyttöönotettu varhaisessa vaiheessa nepsy-valmennusta ja tukimuotoja mm ensitietoisuuksia ja verkossa tapahtuvia etätukiryhmiä koko alueella yhteistyössä järjestöjen kanssa Palvelu- ja hoitopolun kuvaus Toimintamallikuvaus perheiden tukemiseen Valikoima testattuja indikaattoreita, joilla tuetaan hyvinvointialueen tiedolla johtamista haavoittuvien ryhmien yhdenvertaisuuden parantamiseksi.
<p>Aikataulu</p> <ul style="list-style-type: none"> Vuosi 2023: Suunnitellaan ja valmistellaan Nepsy-nuorten toimintamallit moniammatillisessa ja eri toimijoiden välisessä yhteistyössä. Lääkäreiden lisäkoulutukset ja työnjaon uudistaminen. Vuosi 2024: Pilotoidaan toimintamalleja osassa hyvinvointialuetta. Muokataan ja korjataan toimintamalleja saatujen kokemusten perusteella Vuosi 2025: Laajennetaan toimintamallit koko hyvinvointialueelle. Tehdään tarvittavia jatkokehitystoimenpiteitä. Arvioidaan alueellisen Nepsy-koordinaattorin tarve. Laajennetaan varhaisen tunnistamisen väline käyttö alueelliseksi 	<p>Kustannusarvio</p> <ul style="list-style-type: none"> Hankehenkilöstö: 1 projektipäällikkö, työpanossiirtoja 2 htv: 380 000€ Palvelujen ostot: 52 509€ Muut kulut: 16 600 € 	<p>Mittarit</p> <ul style="list-style-type: none"> •Käynnit Nepsy-verkostossa (esh, perustaso, 3. sektori, muu), muutokset esh jonotusajassa. •Varhaisen vaiheen tunnistamisen työvälineen käyttö % ja asiakasvastaukset •Käyttöönotetut palvelut perustasolla ja nuorten sekä perheiden tukemiseen, asiakaskokemus/hyöty-kysely

Työpaketti 4: Heikossa ja haavoittuvassa asemassa olevien asiakasohjauksen kehittäminen

Pohjanmaan palvelujärjestelmä perustuu edelleen pääosin kuntakohtaisiin toimintamalleihin, jolloin koko palveluverkoston resurssien hyödyntäminen optimaalisesti ei ole tällä hetkellä mahdollista. Asiakasohjaus on yksi keskeisimmistä prosesseista hyvinvointialueen vaikuttavan ja kustannustehokkaan toiminnan kannalta. Asiakasohjauksen kautta vaikutetaan sekä suoraan että välillisesti heikossa ja haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien kohdennettuihin palveluihin. Moniammatillisella yhteistyöllä, laaja-alaisella hoidon ja palvelutarpeen arvioinnilla voidaan nopeuttaa palveluihin pääsyä sekä parantaa asiakkaan saaman palvelun laatua, vaikuttavuutta ja tasavertaisuutta.

Pohjanmaalla on jo toiminnassa digitaalinen asiakaspalvelukeskus, mutta työ toteutetaan paikallisesti ja yhteydenotto on mahdollista tällä hetkellä vain puhelimen kautta. Tässä hankkeessa jatketaan asiakasohjauksen edelleen kehittämistä ja tavoitteena on yhtenäistää ja keskittää aspa- yksikön toimintaa koko Pohjanmaan alueella sekä mahdollistaa erilaisten yhteydenottokanavien käyttö kuten sähköiset kanavat (esim. Omaolo), chat ja etävastaanotto. Keskitetyn asiakasohjausyksikön kehittäminen aloitettiin Pohjanmaan SOTE-rakenneuudistushankkeessa ja

asiakasohjauksen kehittämistä jatketaan ja toimintamalli otetaan laajemmin käyttöön Prima Botnia hankkeessa. Kehittämistä tehdään hankeyhteistyönä erityisesti Tulevaisuuden SoteKeskus hankkeen ja TULKoti hankkeen kanssa liittyen palveluohjaukseen ja asiakkaiden palvelu- / hoitotarpeen tunnistamiseen ja oikeisiin palveluihin ohjautumiseen oikea-aikaisesti. Lisäksi Tulevaisuuden SoteKeskus hankkeessa on meneillään tiimityömallin ja mm. elintapaohjauksen pilotointi ja kehittäminen. Näiden jatkokehittämistä kohti digitaalista sote-keskus-mallia (mm. etähoito) on tarkoitus jatkaa vuoden 2024 jälkeen tämän rahoituksen puitteissa ja osana asiakas- ja palveluohjausta.

Asiakas- ja palveluohjaus on oma uusi tulosalue Pohjanmaan HVA:n organisaatiossa Asiakas- ja resurssikeskuksen toimialalla. Tämän uuden tulosalueen kehittäminen on tunnistettu tärkeäksi ja hankkeiden apu on merkittävässä roolissa tässä kehittämistyössä. Asiakkaat odottavat nopeaa, hyvää ja laadukasta palvelua. Tämän mahdollistaa riittävä ja osaava henkilöstö, yhtenäiset toimintaprosessit ja yhtenäiset tekniset ratkaisut. Asiakaslähtöiset palvelut edellyttävät muun muassa mahdollisuutta sähköisten palvelujen tasapuoliseen käyttöön koko hyvinvointialueella. Hoito- ja palveluketjujen sekä prosessien kehittäminen on keskeisessä roolissa, että palvelut saadaan kattamaan koko hyvinvointialuetta. Sähköisten palvelujen edistäminen (Omaolo, chat, etävastaanotto) luo mahdollisuuksia työntekijöille tehdä työnsä hyvin ja kehittyä (toimenpiteet investointi 4). Digitaaliseen asiakaspalvelukeskukseen on tavoitteena luoda myös sosiaalihuollon asiakasohjauksen linja. Tällä hetkellä sosiaalihuollon asiakkaiden puhelut ohjautuvat pääosin puhelinvaihteeseen, jossa ei ole riittävää osaamista substanssiin liittyen. Pohjanmaan strategian mukaisesti asiakasohjauksen kehittäminen vastaa digitaalisten palveluiden lisäämiseen alueen palvelutuotannossa ja digitaalisilla asiointikanavilla nopeutetaan omahoitoa, nopeutetaan hoitoon ja palveluihin pääsyä sekä strategian tavoitteen mukaisesti tarjotaan asukkaille helposti saavutettavia palveluita.

<p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoitoon ja palveluihin pääsy nopeutuu, (aloitetaan valituista asiakasryhmistä, nuoret ja nuoret aikuiset, mtp- ja päihde, ikääntyneet, nepsy) • Edistää hoitotakuun toteuttamista hoidon ja palvelujen oikea-aikaisen kohdentumisen kautta • Hoidontarpeen arviointi ja sosiaalihuollon neuvonta ja ohjaus on tasalaatuisempaa • Asiakasohjauksen vaikuttavuus lisääntyy • Hoito- ja palvelupolkujen saumattomuus lisääntyy myös digitaalisen asiointin osalta (virtuaalinen sote-keskus malli) • Alueellinen tasavertaisuus ja resurssien laajamittaisempi hyödyntäminen koko alueella lisääntyy toiminnan yhtenäistämisen kautta. 	<p>Toimenpiteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digitaalisen asiakaspalvelukeskuksen toiminnan jatkokehittäminen (sähköiset lomakkeet, etävastaanotto, chat). Luodaan alueellisesti yhtenäinen toimintamalli (prosessikuvaukset + hoito- ja palveluketjut ja virtuaalinen sote-keskus malli). • Laajennetaan nykyjärjestelmien ajanvaraustoiminnallisuutta alueelliseksi kattavaksi ja avataan enemmän aikoja sähköisen ajanvarauksen käyttöön. • Asiakasohjauksen muutoksista viestintä • Yhteistyö palvelutoiminnan kanssa hoitopolkujen yhteensovittamisesta hankkeen kohderyhmien osalta • Yhtenäistetään hoidontarpeen arviointi ja sosiaalihuollon alkukartoitus ja ensiohjaus. Hoidontarpeenarviointi tehdään valtakunnallisen mallin mukaisesti. • Tilannearviointitiimien toimintamallien (ikäihmisten sosiaalipalvelut, sosiaalihuollon asiakas- ja palveluohjaus) suunnittelu ja kehittäminen ja laajentaminen sekä käyttöönotto koko alueella. • Koulutetaan ammattilaisia lean-menetelmään ja palvelumuotoiluun tukemaan kehittämistyötä uusien toimintamallien suunnitteluun. • Yhteistyö muiden hyvinvointialueiden kanssa toimintamallien ja prosessien kehittämiseen liittyen • Tietojen integrointi Pohjanmaan tietojohdantamisen alustaan sekä tietojen huomioiminen vähimmäistietosisältömittareissa 	<p>Tuotokset</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhtenäinen ja keskitetty digitaalinen ja monikanavainen (esim. Omaolo, sähköiset lomakkeet, chat jne.) asiakaspalvelukeskus, joka vastaa ensilinjan kontakteihin, tuottaa hoidontarpeen arviointia ja etähoitoa (konsultaatio ja etävastaanotto) sekä sosiaalihuollon neuvontaa • Digitaalisen toimintamallin määrittely ja käytössä • Hoitoon pääsy nopeutunut ja sähköisen asiointin käyntimäärät nousseet (yht. 35%) • Asiakaspalvelukeskuksen toiminta on tuttu sekä väestölle että henkilöstölle • Lean ja palvelumuotoilun avulla tuotetut hoito- ja palveluketjut asiakasryhmittäin • Yksikön toiminnan seuraamiseksi ja johtamiseksi tarvittava tietopohja on käytettävissä
<p>Aikataulu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vuosi 2023: Suunnitellaan asiakaspalvelukeskuksen toimintamallit. Henkilöstön Lean-koulutukset. Työtä tukevien työvälineiden suunnittelu. Yhteistyön syventäminen sote-keskuksen kanssa. Etäpalveluiden suunnittelu ja käyttöönotto. • Vuosi 2024: Toimintamallien käyttöönotto hyvinvointialueella. Viestintää. Muokataan ja korjataan toimintamalleja saatujen kokemusten perusteella. • Vuosi 2025: Laajennetaan etäpalvelut koko hyvinvointialueelle. Viestintää. Tehdään tarvittavia jatkokehitystoimenpiteitä. • Hankkeen lopussa jaetaan koskemaan kaikkia muitakin asiakasryhmiä 	<p>Päivitetty talousarvio</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hankehenkilöstö: 938 093 € • Palvelujen ostot: 175 473 € • Muut kulut: 36 100 € • Kokonaiskustannukset: 1 149 666 € 	<p>Mittarit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seurataan kiireettömien hoitokäyntien osuutta ja asiakaspalvelukeskuksen toiminnan laajentumisen vaikutusta niihin →seitsemän päivän määräajassa hoitoon päässeiden osuus kasvaa • Indikaattorit: asiakaspalvelukeskuksen kontaktien määrä kasvava, moniammatillisiin tiimeihin ohjautuneiden asiakkaiden määrä lisääntyy

b) Erikseen määriteltyjen digitaalisten toimintamallinen käyttöönotto ja jalkauttaminen

Työpaketti 1: Omaolon laajentaminen

Omaolo-palvelu otettiin syksyllä 2021 käyttöön Pohjanmaalla. Palvelu on käytössä Vaasassa, Laihialla, Mustasaassa, Närpiössä, Pietarsaassa, Luodossa, Pedersöressä ja Uudessaakarlepyyssä. Tavoitteena on, että vuoden 2023 loppuun mennessä palvelu on käytössä koko Pohjanmaan hyvinvointialueella Omaolo-palvelun oirearvio oli ensimmäinen alueella yhdenmukaisesti käyttöön otettu sähköinen palvelu. Laajentaminen edistää asiakkaiden sähköistä asiointia ja yhdenmukaistaa Pohjanmaan etäasiointipalveluita. Palvelun yhteiskehittämistä tehdään DigiFinlandin kanssa. Omaolon laajentaminen tukee hyvinvointialueen strategista tavoitetta digitaalisten ja monikanavaisten palveluiden lisäämiseksi.

<p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Ottaa Omaolo käyttöön samanlaisena koko hyvinvointialueella. Käytössä ovat kaikki moduulit, kuten oirearviot, hyvinvointitarkastukset ja valmennukset. Asiakkaiden lisääntynyt oma- ja itsehoito vapauttaa hoitohenkilökuntaa niille asiakkaille, jotka sitä oikeasti tarvitsevat. Omaolon käyttöönotto tukee toimintatapojen ja -prosessien yhtenäistämistä Pohjanmaalla. 	<p>Toimenpiteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Omaolon liittyvien prosessien suunnittelu, arviointi ja kehittäminen yhteistyössä asiakaspalvelukeskuksen kanssa. Omaolon alueellinen laajentaminen ja sisältöjen lisääminen asukkaiden ja ammattilaisten käyttöön. Omaolon palveluiden jalkauttaminen, markkinointi ja kehittäminen. Hankkeen kohderyhmiä kannustetaan erityisesti käyttämään Omaoloon tarjoamia oma- ja itsehoito palveluita heidän hyvinvoinnin edistämiseksi. Omaolon kansalliseen yhteistyöhön ja kehittämiseen osallistuminen. Omaolon käyttöönoton laajentaminen omaishoidon arviointiin. Omaolon käyttö osaksi asiakas- ja palveluohjausta ikääntyneille ja omaishoitajille. Koulutuksiin osallistuminen. 	<p>Tuotokset</p> <ul style="list-style-type: none"> Omaolon tuloksena/tuotoksena on palvelun käyttöönotto alueellisesti tasavertaisena ja yhdenmukaisena ja siihen liittyvät uudet toimintamallit. Omaolo-palvelu osana ikäihmisten ja omaishoidon palveluohjausta. Ammattilaisten osaaminen kasvaa ja asukkaat osaavat hakeutua käyttämään palvelua.
<p>Aikataulu</p> <ul style="list-style-type: none"> Vuosi 2023: Prosessien suunnittelu, markkinointi ja käyttöönotto: oirearviot ja palveluarviot Vuosi 2024: Prosessien suunnittelu, markkinointi ja käyttöönotto: Määräaikaistarkastukset, hyvinvointivalmennukset Vuosi 2025: Prosessien suunnittelu, markkinointi ja käyttöönotto 	<p>Kustannusarvio</p> <ul style="list-style-type: none"> Hankehenkilöstö: 272 400 € Palvelujen ostot: 154 000 € Muut kulut = 27 100 Kokonaiskustannukset: 453 500 € 	<p>Mittarit</p> <p>Omaolo-palvelun kautta tulleet yhteydenotot sekä terveys- ja hyvinvointitarkastusten käyttö.</p>

Työpaketti 2: Sähköinen perhekeskus

Pohjanmaa on mukana DigiFinlandin koordinoimassa Sähköisessä perhekeskuksessa, jonka tavoitteena on tuoda yhteen lapsille ja perheille tarjottuja sähköisiä palveluita ja tasoittaa aluekohtaisia eroja palveluiden välillä. Kolmas sektori on vahvasti mukana kehittämisessä ja voi tarjota omia palveluitaan asukkaille Sähköisen perhekeskuksen kautta. Näin vältetään päällekkäiseltä työltä ja varmistetaan palveluiden ajantasaisuus. Sähköinen perhekeskus sisältää asiantuntijatietoa, videoita, pelejä, luentoja, itsearviointeja ja itsehoito-ohjeita, testejä ja ohjausta alueen, kolmannen sektorin, seurakuntien, sivistystoimen ja kansallisiin palveluihin. Perhekeskustyön tavoitteita ja tehtäviä peilataan sähköisen perhekeskuksen toimintojen kehityksessä ja perhekeskustyön keskeiset osa-alueet löytyvät sähköisestä perhekeskuksesta.

Aiemmin tehdystä kehittämistyöstä hyödynnetään useita toimintamalleja. Tällaisia ovat digitaaliset palvelut, kuten lastenhoitolomatodistuksen hakeminen Teamsin kautta, sähköinen ajanvaraus lastenneuvolan ikäkausitarkastuksiin, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sähköinen ajanvaraus, perhevalmennukset etänä sekä sähköiset asiakaspalautteet. Sähköinen perhekeskus tukee hyvinvointialueen strategista tavoitetta ”Suomen hyvinvoivin ja toimintakykyisin väestö”. Kehittämistyöllä pyritään vastaamaan myös Pohjanmaan hyvinvointialueen strategiaan linjauksiin

panostamalla digitaalisiin ja ennakoiiviin ja ennaltaehkäiseviin palveluihin joita Sähköisessä perhekeskuksessa tuotetaan.

<p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Lisätä Perhekeskuksen palveluiden saavutettavuutta perhettä perustaville, lapsiperheille ja nuorille Vastata lapsiperheiden ja nuorten ensitiedon tarpeeseen Laajentaa palvelurakennetta lisäämällä sähköisiä asiointikanavia. 	<p>Toimenpiteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Osallistutaan DigiFinlandin koordinoimaan valtakunnalliseen kehittämistyöhön: kehitetään, testataan ja pilotoidaan Sähköisen perhekeskuksen sivustokokonaisuuksia PTV-koordinointi hyvinvointialueella organisaation johtamana Luodaan Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivuille Sähköisen perhekeskuksen alueellinen sivu, jossa ovat mm. Pyydä apua –nappi ja Perhekeskuksen järjestämät alueelliset tapahtumat. Pyydä apua –nappin pilotointi ja sen valmistelu: vastaajaverkoston kokoaminen, teknologian hankkiminen Sähköisen perhekeskuksen sivustojen vaiheittainen käyttöönotto: v. 2023 Omaperhe.fi, v. 2024 nuorten sivusto Helpperi ja v. 2025 ammattilaisten –sivusto Viestintä ja markkinointi kansalaisille ja ammattilaisille. Tarjotaan tukea sivuston käyttöön, erityistuki ryhmille, joilla on haasteita digisioinnissa. Koulutetaan/tiedotetaan henkilöä uusia digitaalisten työvälineiden käyttöön, esim. Pyydä apua -nappi Tiedotetaan Pohjanmaan alueen kuntien sivistys- ja nuoristoimia sekä järjestöjä Sähköisestä perhekeskuksesta ja Palvelutietovarannon päivittämisestä. Jokaisen sivuston käyttöönoton jälkeen arvioidaan sivuston kehittämistarpeita, joita toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Tietojen integrointi Pohjanmaan tietojohdamisen alustaan sekä tietojen huomiointi vähimmäistietosisältömittareissa 	<p>Tuotokset</p> <ul style="list-style-type: none"> Kansallinen toimintamalli ja julkaistut sivustot (Omaperhe.fi., nuorten sivusto Helpperi, ammattilaisten sivusto) Alueelliset toimintamallit: Alueellisesti suunnitellut ja julkaistut sivustot (Omaperhe.fi., nuorten sivusto Helpperi, ammattilaisten sivusto), Pyydä apua –nappi ja siihen suunniteltu toimintamalli, chat, vertaisryhmät verkossa, etävaastat.
<p>Aikataulu</p> <ul style="list-style-type: none"> 2023: Kansallisen palvelun Omaperhe.fi käyttöönotto Pohjanmaalla, PTV-koordinointi, markkinointi, koulutukset, digituki, tapahtumajärjestelyt tarvittaessa, Nuorten sivuston Helpperin valmistelu, testaus ja pilotointi (kevät 2023). Ammattilaisten sivuston valmistelu, testaus ja pilotointi (syksy 2023). 2024: Nuorten sivuston Helpperin käyttöönotto (kevät 2024). Markkinointi, koulutukset, digituki, tapahtumajärjestelyt tarvittaessa, Omaperheen ja Helpperin juurruttaminen. Markkinointi, koulutukset, digituki, tapahtumajärjestelyt tarvittaessa, juurruttaminen 2025: Ammattilaisten sivuston käyttöönotto (talvi 2025) 	<p>Kustannusarvio</p> <ul style="list-style-type: none"> Hankehenkilöstö: projektipäällikkö ja projektityöntekijä 432 535 €. Palvelujen ostot 349 500 € Muut kulut: 17 700 € 	<p>Mittarit</p> <ul style="list-style-type: none"> Käynnit sivustolla, lkm Sähköisten yhteydenottojen määrä, lkm

4.2.2 Investointi 2: Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista

Työpaketti 1: Hyvinvoinnin monialaisen palvelukonseptin kehittäminen ja käyttöönotto

Pohjanmaalla alueellisina haasteina on erityisesti nuorten ja nuorten aikuisten mielenterveyden ongelmat, joista etenkin ahdistuneisuushäiriö on Pohjanmaalla maan kolmanneksi suurin. Jonot erityistason palveluiden piiriin ovat pitkät, ja tarve ennaltaehkäiseville ja varhaisen tuen palveluille on suuri. Elintapaohjaukselle on Pohjanmaalla myös suuri tarve. Haasteina on etenkin ikääntyneiden heikentynyt liikkumiskyky, yksinäisyys ja masennus. Ennaltaehkäisevät toimet tulisi kohdistaa erityisesti juuri eläkkeelle siirtyneisiin (65-75v.) Lähteet: Pohjanmaan rakenneuudistushankkeen aluekartoitus & Ikä-SIB –hanke.

Tämä työpaketti koostuu kolmesta toimenpidetekonaisuudesta, jotka linkittyvät yllämainittuihin sekä investointi 1:ssä tunnistettuihin kohderyhmiin. Kohderyhmänä ovat nuoret ja nuoret aikuiset, joilla on tunnistettuja tai tunnistamattomia mielenterveyden haasteita sekä ikääntyneet, joilla on todettua tai piilossa olevaa fyysiseen, psyykkiseen tai sosiaaliseen toimintakykyyn liittyvää tuen, hoidon tai kuntoutuksen tarvetta. Palvelukonseptista hyötyvät myös muut ryhmät, erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat asiakasryhmät. Kohderyhmää osallistetaan aktiivisesti hankkeen kehittämistyöhön ja suunnitteluun erilaisin menetelmin järjestämällä mm. työpajoja ja kyselyitä. Nuorten osallistamisessa hyödynnetään heidän käyttämiä sosiaalisen median alustoja, joiden kautta heitä on helppo tavoittaa. Kehittämistyöhön otetaan mukaan kohderyhmän edustajia, asiakasraadin jäseniä sekä kokemusosaajia. Kehittämistoimilla pyritään tukemaan erityisesti huonossa asemassa olevia yksilöitä ja perheitä.

Pohjanmaan alueella käytössä olevia HYTE-toimintamalleja ovat mm. Kaikukortti, liikuntaneuvonta sekä kansalaisopistojen järjestämät liikunta- ja kulttuurikurssit. Kulttuurihyvinvointia on Pohjanmaalla kehitetty mm. Kulttuurisote II -hankkeessa. Pohjanmaan hyvinvointialueen kehittäjät ovat tutustuneet kansallisiin malleihin ja palvelualustoihin, jotka soveltuisivat Pohjanmaalle (mm. Lapin hyvinvointilähete, Satakunnan kulttuurihyvinvointilähete). Lisäksi huomioidaan myös THL:n tekemä selvitys, jossa kootaan tietoa hyvinvointitarkastukseen, lähetekäytäntöihin ja palvelutarjottimen alustoiksi kehitetyistä ja jo käytössä olevista digitaalisista ratkaisuista.

Palvelukonseptin muotoilu perustuu kansalliseen työskentelyyn ja etenee THL:n ohjauksessa yhteistyössä alueiden, DigiFinlandin ja DVV:n kanssa. Pohjanmaan hyvinvointialue on nimennyt vastuuvastuun valmistelijan, joka osallistuu THL:n koordinoimaan kansalliseen valmistelutyöhön, toimii investointi 2:n yhteyshenkilönä ja valmistelee alueellisen toimeenpanon sekä sen seurannan ja raportoinnin. Yhteistyötä alueiden kanssa tehdään erityisesti Satakunnan ja Varsinais-Suomen kanssa, esimerkiksi hyvien käytänteiden jakamisen osalta. Lapin hyvinvointialueen kanssa tullaan tekemään yhteistyötä Arkeen voimaa -toimintamallin kehittämisessä alueelle.

<p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Tavoitteena on tuottaa aluehankkeiden, THL:n ja muiden kansallisten toimijoiden yhteistyönä monialaisen palvelukonseptin kuvaus. Hyvinvointia ja terveyttä tukevien monialaisten palvelujen löydettävyyttä ja saavutettavuutta paranevat. Toisena työpaketin tavoitteena on alueellisen toimintamallin luominen asiakasohjaukseen, jolloin asiakkaiden ohjaaminen hyte-palveluiden piiriin helpottuu. Kolmantena tavoitteena työpaketille on alueellisten Hyte-palvelujen kehittäminen / Kansallisesti toteutettujen digitaalisten hyte-palveluiden ja itsehoitovälineiden käyttöönotto Pohjanmaalla. Palveluihin ohjaus ja neuvonta tehostuu varhaisemmassa vaiheessa 	<p>Toimenpiteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Osallistutaan kansallisen tason määrittelytyöhön. Vastuuhenkilö valmistelee alueellisen toimeenpanon sekä sen seurannan ja raportoinnin. Kootaan palvelutarjottimelle sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, kunnan palveluja, 3.sektorin palveluja sekä kulttuuri-, liikunta- ja luontoon sekä osallisuuteen liittyvät palvelut. Otetaan käyttöön digitaalinen palvelutarjotin THL:n ohjeistuksen mukaisesti. Ammattilaisille järjestetään tarvittava koulutus palvelutarjottimen käyttöönottoon. (Digitaalinen palvelutarjotin 4.4.G). Asiakas- ja palveluohjauksen kansalliset määritelmät tehdään yhteistyössä alueiden ja THL:n kanssa. Otetaan käyttöön erilaiset liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointilähetteen. Asiakasohjauksen toimintamallin luomisen osalta tehdään yhteistyötä asiakasohjauksen kehittämisestä vastaavien henkilöiden ja kehittämisprojektien kanssa. Lisätään mielenterveyttä edistävien toimien ja omahoitopalveluiden Pohjanmaalla, jotta kuntalaiset pystyvät ottamaan isomman vastuun omasta terveydestä ja hyvinvoinnista. Pilotoidaan verkkoalustaa keskeisellä alueella Pohjanmaalla. Kohderyhmänä ovat erityisesti nuoret ja nuoret aikuiset. Hankekauden loppuun mennessä palvelu on mahdollista laajentaa koko Pohjanmaalle. Testataan ryhmätoimintamalleja, kuten Arkeen voimaa -mallia keskeisellä alueella Pohjanmaalla. Hankekauden aikana toimintamallia on mahdollista laajentaa pohjoiselle alueelle. Mallin on todettu tavoittavan muilla alueilla erityisesti ikääntyneitä. Alueen ruotsinkielisyyden seurauksena hankkeessa kehitetään toimintamallista kaksikielinen. Lisätään matalan kynnyksen neuvontaa ja ohjausta. Selvitetään esimerkiksi hyvinvointikioskien, jotka pohjautuvat terveyskioski ja mielikioski -palveluihin, mahdollisuuksia osana alueen palvelutarjontaa. Kohderyhmäksi tavoitellaan erityisesti ikääntyneitä ja nuoria ja nuoria aikuisia. Pilotointi aloitetaan Vaasasta ja on mahdollista laajentaa Närpiöön. Kulttuurihyvinvointipalveluiden kehittäminen alueella. Kaikukortin käyttöönotto laajennetaan koko Pohjanmaan alueelle. Kulttuurihyvinvoinnin kehittämisen osalta yhteistyö Satakunnan kanssa. 	<p>Tuotokset</p> <ul style="list-style-type: none"> Monialainen HYTE-palvelukonsepti. Alueellinen digitaalinen palvelutarjotin, joka sisältää sosiaali- ja terveydenhuollon, kuntien sekä järjestöjen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut (4.4.G) Erilaiset hyvinvointilähetteen. Ammattilaisten kouluttamisesta saadut materiaalit ja tuotokset. Yhteistyön tiivistäminen 3.sektorin, hyvinvointialueen ja kuntien välillä. Ennaltaehkäisevien palveluiden ja omahoitovälineiden lisääminen Pohjanmaalla. Saadon lisättyä matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa alueella.
<p>Aikataulu</p> <ul style="list-style-type: none"> Tuotetaan monialaisen palvelukonseptin kuvaus (kvartaali 2/2023 mennessä). Palvelukonsepti ja alueellinen digitaalinen palvelutarjotin otetaan käyttöön hyvinvointialueella vuoden 2024 loppuun mennessä. Implementointi jatkuu vuoden 2025 loppuun asti. (Digitaalinen palvelutarjotin investoinnissa 4) Alueellisen asiakasohjauksen toimintamallin monialaisten palveluiden (HYTE-palvelut) piiriin otetaan vaiheittain käyttöön vuoden 2024 loppuun mennessä. Käyttöönotto jatkuu vuoden 2025 aikana. Verkkoalustan pilotointi vuosien 2023-2025 aikana. Vuonna -23: käynnistetään toiminta pilottialueilla, viestitään palvelusta kohderyhmille ja ammattilaisille. Palvelun implementointi ja laajennus vuoden -24 aikana. Ryhmätoimintamalli: Palvelua pilotoidaan keskeisellä alueella vuoden 2024 aikana, laajennus mahdollista v. 2025 pohjoiselle alueelle. Kartoitetaan mahdollisuuksia lisätä matalan kynnyksen neuvontaa ja ohjausta vuoden 2023 aikana. Vuonna -24: kokonaisuuden suunnittelu pilottialueella. Kaikukortti: Jalkautetaan koko Pohjanmaan alueelle vuosien 2023-2025 aikana. 	<p>Kustannusarvio</p> <ul style="list-style-type: none"> Hankehenkilöstö: projektipäällikkö, hankekoordinaattori *2 = 537 250€ Ostopalvelut: 425 220€ Muut kulut: 101 000€ 	<p>Mittarit</p> <ul style="list-style-type: none"> Valmis palvelukonsepti ja uudet toimintamallit jalkautettu hyvinvointialueelle. Asiakas- ja ammattilaiskokemusta seurataan. Uusien palveluiden ja toimintamallien kävijämäärät. Koulutettujen ja kouluttajien määrä. Asiakastytyväisyyden parantuminen.

4.2.3 Investointi 3: Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta

Työpaketti 1: Kirjaamiskäytäntöjen kehittäminen

Pohjanmaalla on sosiaali- ja terveydenhuollossahuollossa käytössä paljon erilaisiaasiakas- ja potilastietojärjestelmiä. Kirjaamistavat poikkeavat eri kunnissa ja saatavuuden tiedot eivät ole luotettavia. Kirjaamiskoordinaattori toimii linkkinä THL:n ja Pohjanmaan hyvinvointialueen välillä.

Tavoitteet <ul style="list-style-type: none"> Hoitotakuun kansallisen ajantasaisen seuranta toteutuu kaikissa terveyskeskuksissa 	Toimenpiteet <ul style="list-style-type: none"> Palkataan alueellinen kirjaamiskoordinaattori Jalkautetaan kirjaamisen toimintatavat tehtävässä Investointi 3.1 tuotetun materiaalin pohjalta Osallistutaan kansalliseen kirjaamisen laadun kehittämiseen yhteistyössä THL:n kanssa Jalkautetaan niitä hyviä malleja, joita kirjaamisen kehitetään kansallisesti verkostotoiminnan kautta ja hyvinvointialueilla. Kirjaamiskäytäntöjen kehittämistä toteutetaan kirjaamiskoordinaattorin kautta 	Tuotokset <ul style="list-style-type: none"> Kirjaamista tuetaan ja opastetaan jokaisessa sote-keskuksessa Kirjaaminen yhtenäisempää ja laadukasta
Aikataulu <ul style="list-style-type: none"> Jalkauttaminen 1/2023-12/2025. 	Kustannusarvio <ul style="list-style-type: none"> Henkilöstökulut 227 000 € 	Mittarit <ul style="list-style-type: none"> Hoitotakuun ajantasainen seuranta on käytössä

Työpaketti 2: Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittäminen

Rakenteellista sosiaalityön raportointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan hankkeessa kansallisen ja alueellisen tason yhteistyön avulla. Yhteistyössä laaditaan THL-vetoisesti kansallisesti yhtenäinen raportointimalli, jota pilotoidaan hyvinvointialueilla nuorten ja nuorten aikuisten kohderyhmässä. Pohjanmaan hyvinvointialueella rakenteellisen sosiaalityön raportointi kytkeytyy strategiassa toimialojen yhteiseen tiedolla johtamiseen strategiaan: laadukas tietotuotanto, tietoon perustuva toiminta ja päätöksenteko sekä vaikuttavuus.

Pohjanmaan alueella ei ole aiempia rakenteellisen sosiaalityön kokeiluja tai kehittämistä. Tästä johtuen sitoutuminen kansalliseen yhteistyöhön rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittämiseksi on hyvin ajankohtaista ja palvelee tietotarpeitamme. Työikäisten palveluiden tai sote-keskukseen aikuissosiaalityön alaisuuteen ja työskentelyä ohjaa työryhmä, jossa ovat hankkeen sosiaalityöntekijä sekä edustajat lapset, nuoret ja perheet - sektorilta, työikäisten sektorilta, tietojohdaja, hankekonsortion osa-alueen työntekijä, hyvinvointialueen kehittäjäsosiaalityöntekijä, kehittämissuunnittelija sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA/ TKI-yksiköstä sekä tietojärjestelmäasiantuntija.

Laaditaan toteuttamissuunnitelma hyödyntäen Pohjanmaalla tehtyä sote-rakenneuudistushankkeessa kehitettyä tietoaalustaa ja menetelmiä. Huomioidaan selvityksessä DigiFinlandin keräämiä avoimeen dataan pohjautuvaa tietoa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Toteutussuunnitelmassa kiinnitetään huomiota DigiFinlandin tekemän arviointimallikyselyssä (tehty 3.11.2020) havaittuihin puutteisiin.

Tavoitteet <ul style="list-style-type: none"> Pohjanmaalla on käytössä moninäkökulmainen, kaksikielinen sosiaalisen raportoinnin malli jalkautettavaksi käyttöön ja osana Pohjanmaan hyvinvointialueen tiedon tuottamista ja tiedolla johtamista 	Toimenpiteet <ul style="list-style-type: none"> Osallistutaan THL:n koordinoimaan rakenteellisen sosiaalityön verkoston toimintaan. Laaditaan Pohjanmaan toteuttamissuunnitelma verkoston tuottaman toteuttamissuunnitelman pohjalta Valitaan tiedonkeruun menetelmät, tietojen lähteet ja suunnitellaan tietojen koostaminen sosiaalisiksi raportiksi Pilotoidaan suunnitelmaa tietojen tuomiseksi osaksi Pohjanmaan tietojohtamisen alustaa. Koulutetaan osapuolille suunniteltua kokonaisuutta Teemme yhteistyötä Länsi-Suomen yta-alueella hyvinvointialueiden ja sosiaalialan osaamiskusten kesken Hyödynnämme rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin tietoja palvelujen ja yhteistyön kehittämisessä sekä TKI-yhteistyössä Suunnittelemme tietojen hyödyntämisen sosiaalihuollon johtamisessa, kehittämisessä ja päätöksenteossa 	Tuotokset <ul style="list-style-type: none"> Pohjanmaan toteutussuunnitelma tehty. Pilotti toteutettu ja siitä saadut kokemukset kirjattu ja jatkotoimenpide-ehdotukset tehty ja niiden käyttöönotosta tehty implementointipäätös Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin mallin kokeilu on toteutettu, arvioitu ja vakiinnutettu käyttöön osaksi tietotuotantoa kansallisesti ja alueellisesti.
Aikataulu <ul style="list-style-type: none"> Vuoden 2023 aikana suunnittelu ja toteutus. Vuoden 2024 koulutus 	Kustannusarvio <ul style="list-style-type: none"> Henkilöstökulut: 65 000 € Palvelujen ostot: 25 000 € 	Mittarit <ul style="list-style-type: none"> Toteutussuunnitelma tehty Pilotointi toteutettu ja saadut kokemukset dokumentoitu

4.2.4 Investointi 4: Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot

Pohjanmaan alueen sähköisen asioinnin käyttölaajuus suhteessa valtakunnalliseen keskiarvoon on matala. 2020 sosiaali- ja terveyspalveluissa asioi 17,5 % palveluita käyttäneistä.

Vuoden 2022 aikana tehdyn digitaalisten palveluiden nykytilan kuvauksen ja kypsyystason arvioinnin mukaisesti Pohjanmaan HVA:lla on asiakkaiden käytettävissä useampia digitaalisia palveluita kokonaisuuden ollessa pirstaleinen. Osin käytössä olevat ratkaisut täydentävät toisiaan, osin sisältävät myös päällekkäisyyksiä. Osittain käytönlaajennukset edellyttävät käytettävyyden tai integraatioiden kehittämistä. Digipalveluiden kattavuudessa on tunnistettavissa aukkoja erityisesti palveluohjauksessa, monikanavaviestinnässä ja mielenterveyspalveluiden palvelutarpeen arvioinnissa. Ammattilaisille tarkoitettuja digitaalisia palveluita on alueella käytössä liittyen pitkäaikaissairauksien hoidonseurantaan, potilassiirtojen ohjaukseen ja potilasryhmä- / tautikohtaisiin laaturekistereihin. Ratkaisuperustan pirstaleisuus selittyy keskeisesti HVA:n hajanaisella APTJ-perustalla, joka tullaan yhtenäistämään erillisessä ASPO hankkeessa 2022–25. Tämä hanke tulee tekemään yhteistyötä ASPO hankkeen kanssa erityisesti asiakas- ja potilastietojärjestelmää täydentävien digitaalisten palveluiden ja niiden integraatioiden osalta.

Em. lähtökohdista Pohjanmaan digistrategia ja digitaaliset ratkaisut keskeisinä palveluvelan poistamisen, palveluiden saatavuuden ja kansalaisten hyvinvoinnin parantamisen instrumentteina jäsentävät Investoinnin 4 tavoitteiksi vastata Pilari 4:n Investoinneissa 1-3 ja sidoshankkeissa (Tulevaisuuden Sote keskus, Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille, KATI) tunnistettaviin vaatimuksiin ja toteuttaa

- yhteisen digitaalisten palveluiden ratkaisuperustan kehittäminen
- jo tehtyjen digitalisaatioinvestointien käytettävyyden ja yhteentoimivuuden jatkokehittäminen
- yhteistä perustaa täydentävät esimerkiksi tiettyjen toimialojen tai asiakasryhmien vaatimuksiin vastaavat ratkaisut

- käyttöönottovalmiuksien luominen, mukaan lukien digiosaamisen kehittäminen ja tuki sekä uusien ratkaisuiden kehittäminen ja käyttöönotot osana toiminnan kehittämistä
- perustason mielenterveyspalveluiden digitalisointituen
- toimenpiteiden vaikuttavuuden mittaamisen

Digitaalisten ratkaisuiden kehittämisessä tukeudutaan suomi.fi sekä DigiFinlandin tuottamiin ratkaisuihin ja kansalliseen KanTa palveluun. Niihin nähden päällekkäistä kehittämistä ei tehdä. Kehittämisessä huomioidaan kansalliset THL:n tuottamat määräykset ja ohjeet, valtakunnalliset SOTE- ja/tai HYTE-kokonaisarkkitehtuurimääräytykset sekä lainsäädäntö.

Osa-alue 4.1: Kansalaisten digitaaliset palvelut

Osa-alueen työpaketit tuottavat väestölle nykytilanteen pirstaleista kokonaisuutta yhdenmukaisemmat, laajasisältöisemmät ja laajemman väestönosan saavutettavissa olevat ja asiakkaiden roolia vahvistavat digitaaliset palvelut. Tämä mahdollistaa sähköisin välinein tapahtuvien sosiaali- ja terveydenhuollon kontaktien lisääntymisen, vapauttaa ammattilaisten käytettävissä olevaa työaikaa fyysistä kohtaamista edellyttäviin palveluihin, mukaan lukien digipalveluiden katveessa oleva osa palveluita tarvitsevista ja nopeuttaa hoitoon pääsyä.

Työpaketti a) Asiakaspalautteen keruu

Tavoitteet Jatkuvan toiminnan kehittämisen ja tiedolla johtamisen ratkaisumalli, joka perustuu <ul style="list-style-type: none"> • yhdenmukaiseen eri asiakasryhmät tavoittavaan asiakaspalautteen keruuseen • kattavaan kansallisesti yhtenäiseen tietopohjaan • ajan & eri asiakasryhmien ja hyvinvointialueiden kesken vertailukelpoisin palautteen seurannan menettelyihin 	Toimenpiteet <ul style="list-style-type: none"> • Osallistutaan THL:n koordinoimaan mittareiden jatkokehittämisen, pilotoinnin ja kansallisen jatkuvan kehityksen toimintamallin luonnin yhteistyöhön sekä palautetiedon keruu-, käsittely- ja raportointiratkaisun kehittämiseen yhteistyössä DigiFinland Oy:n, THL:n ja muiden hyvinvointialueiden kanssa • Kuvataan ÖVPH:n nykyiseen asiakaspalauttejärjestelmään tarvittavat muutokset 	Tuotokset <ul style="list-style-type: none"> • Suunnitelma ÖVPH:n nykyiseen palautteenkeruuratkaisuun tarvittavista kehittämistoimenpiteistä
Aikataulu <ul style="list-style-type: none"> • Q1 2023 – Q2 2024 Osallistuminen kansalliseen kehittämissyhteistyöhön ja ÖVPH:n nykyiseen palautteenkeruujärjestelmään tarvittavien kehittämistoimenpiteiden suunnittelu 	Kustannusarvio <ul style="list-style-type: none"> • Henkilötyö: 10 000 € 	Mittarit <ul style="list-style-type: none"> • Toimenpiteen toteutuminen suunnitellussa laajuudessa ja aikataulussa

Työpaketti b) Sähköinen ajanvaraus

Tavoitteet Varmistaa Pohjanmaan alueen tarpeiden huomiointi (mm. kaksikielisyys) sosiaalihuollon sähköisen ajanvarauksen kansallisissa määrityksissä ja toimintamalleissa	Toimenpiteet Osallistutaan THL:n koordinoimaan sosiaalihuollon sähköisen ajanvarauksen määrittelyn ja toimintamallien kehittämisen yhteistyöhön.	Tuotokset Pohjanmaan alueen vaatimukset huomioiva sosiaalihuollon sähköisen ajanvarauksen määrittely ja arviointimalli on luotu ja arviointimalli, joka ohjaavat mm. ASPO hankkeen ko. vaatimuksia
Aikataulu Vuosi 2023: osallistuminen Sosiaalihuollon ajanvarauksen ja toimintamallien kehittämisen kansalliseen yhteistyöhön	Kustannusarvio <ul style="list-style-type: none"> • Henkilötyö: 10 000 € 	Mittarit Toimenpiteiden valmistuminen edellä kuvatussa laajuudessa ja aikataulussa

Työpaketti c): Mobiilisovellusten ja digitaalisten palvelujen arviointimallin kehittäminen

Tavoitteet <ul style="list-style-type: none"> • Digitalisten palveluiden arviointimallin käyttöönotto • Digitaalisten palvelujen arviointi on systemaattista ja jatkuvaa • Lisätä osaamista digitaalisten järjestelmien arvioinnista ja käyttöönotosta 	Toimenpiteet <ul style="list-style-type: none"> • Osallistutaan kansalliseen kehittämiseen ja verkostotyöhön • Liitetään arviointimalli osaksi digitaalisten palveluiden kehittämistä ohjaavaa pelisäännöstöä. • Jalkautetaan arviointimalli käyttöön uusissa kehittämissuunnitelmissa. • Koulutetaan ammattilaisia arviointimallin käyttöön ja verkostoidutaan alueellisesti 	Tuotokset <ul style="list-style-type: none"> • Digitaalisten palvelujen arviointimalli on käytössä ja arviointimalli on luotu • Digitaalisten palvelujen arviointi on lähtötilanteeseen verrattuna tehostunut
Aikataulu <ul style="list-style-type: none"> • Menetelmän käyttöönotto vaiheittain osana digitalisten palveluiden kehittämistä Q1 2023 – Q2 2024 	Kustannusarvio <ul style="list-style-type: none"> • Henkilötyö: 50 000 € 	Mittarit Toimenpiteen toteutuminen yllä kuvatussa laajuudessa ja aikataulussa

Työpaketti e) Kansalaisen etäpalvelut

<p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Sähköisin välinein tapahtuvien kontaktien osuuden kasvu Hoitoon ja palveluihin pääsyn sujuvoittaminen ja nopeuttaminen Kansalaisille suunnatut digitaaliset yhden-vertaisesti käytettävissä olevat etäpalvelut, jotka <ul style="list-style-type: none"> tukevat Pilarin 4 Investoinneille 1-3 ja sidoshankkeille määritetyt tavoitteet parantavat palveluiden aika- ja paikka-riippumatonta saatavuutta ja saavutettavuutta sujuvoittavat prosesseja ja vapauttavat ammattilaisten työaika fyysisistä kohtaamista edellyttäviin kohtaisiin Hoitoon ja palveluihin pääsyn tasavertaisuuden parantaminen alueella 	<p>Toimenpiteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Toimintamallin luominen: Kansalainen - ammattilainen monikanavaviestinnän (video, chat, chatbot, e-lomakkeet) käyttöönotto ja laajentaminen alueellisesti yhdenmukaisesti ratkaisuksi ja toimintamalliksi Etäpalvelu- ja vastaanotto toiminnan laajentamisen edellyttämät kehittämistoimenpiteet perustason palveluissa ja haavoittuvassa ja heikossa asemassa olevien asiakasryhmiin kohdentuen, laajennettavissa kaikille asiakasryhmille Investointien 1-3 tukevien digitaalisten palvelujen käyttöönotto Yhteistyö muiden hyvinvointialueiden kanssa toimintamallien ja prosessien kehittämiseen liittyen Digitrategiaa toteuttava uusien palveluiden asiakaslähtöinen kehittäminen, mukaan lukien kansallisesti toteutettujen hyvinvointitarkastusten ja itsehoidon & -arvioinnin välineiden (ml. mielenterveyden edistäminen) kehittämissyhteistyö ja käyttöönotto. Tietojen integraatio tietojen tietojohdamisen alustaan ja lisääminen osaksi vähimmäistietojen tietosisältöä Pilotointien suunnittelu ja läpivienti, muutoshallinta, viestintä ja tuki mukaan lukien. Jatko-toimenpiteiden suunnittelu pilotointien pohjalta. Toimenpiteiden vaikuttavuuden asiakas- ja ammattilaisyytyväisyyden mittareiden kehitys, perustana THL:n asiakaspalaufetyöryhmän suunnittelemat mittarit Asiakaskokemuksen käyttö ja oppilaitosyhteistyö kansalaisten etäpalveluiden suunnittelussa, testauksessa ja käyttöönottoissa 	<p>Tuotokset</p> <ul style="list-style-type: none"> Palveluihin pääsy nopeutunut ja sujuvoitunut Kansalaisen etäpalveluiden toimintamalli määritetty ja otettu käyttöön Palveluihin pääsy tasavertaista alueen asukkailla Yhdenmukaisemmat, laajasisältöisemmät ja koko alueen väestön saavutettavissa olevat digitaaliset etäpalvelut on otettu käyttöön Etänä toteutettujen palveluiden ja etänä toteutettujen käyntien määrä on noussut (yht. 35% tasolle) Tiedot integroitu osaksi tiedolla johtamista Organisaation sisäinen ja ulkoinen uusien palveluiden käyttöönoton viestintäsuunnitelma Vaikutavuuden ja asiakas- ja ammattilaisyytyväisyyden mittarit käyttöön otettu Asiakkaat ja oppilaitokset ovat olleet mukana kehittämistyössä
<p>Aikataulu</p> <p>Vuosi 2023: Sähköisen asioinnin alustan käyttöönotto, ml. ajanvaraus, sähköiset lomakkeet ja etävastaanotto. Chatbotin laajentaminen.</p> <p>Vuosi 2024: Sähköisen asioinnin laajentaminen. Chat-palvelun käyttöönotto. Ikääntyneiden teknologian pilotit.</p> <p>Vuosi 2025: Sähköisen asioinnin laajentaminen. Jatko-toimenpiteiden suunnittelu ja toimeenpanon käynnistyminen.</p>	<p>Päivitetty kustannusarvio</p> <ul style="list-style-type: none"> Henkilöstökulut: 64 333 € Ostopalvelut: 75 000 € Muut kulut: 405 993 € Tot. 545 326 € 	<p>Mittarit</p> <p>Sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisin välinein tapahtuvien kontaktien lisääntyminen 2020 17,5%:stä -> 2022 20%:iin -> 2024 27%:iin -> 2025 35%:iin.</p> <p>Toteutuneiden kiireettömien hoitokäyntien osuus, joissa saavutetaan hoidon saamiselle asetettu seitsemän päivän määräaika, nousee 80 % tasolle Q4 2025 mennessä.</p> <p>Toimenpiteiden ja tuotosten valmistuminen edellä kuvatussa laajuudessa ja aikataulussa.</p> <p>Asiakas- ja ammattilaiskäyttäjätyytyväisyyden kehittyminen työpaketissa tarkennettavan mittariston mukaisesti.</p>

Työpaketti f) Työ- ja toimintakyvyn digitaalinen itsearviointiväline

<p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Sähköisin välinein tapahtuvien kontaktien osuuden kasvu Hoitoon ja palveluihin pääsyn sujuvoittaminen ja nopeuttaminen 	<p>Toimenpiteet</p> <p>Osallistetaan (osana työkykyohjelman laajennusta ->Pilari 3) työ- ja toimintakyvyn digitaalisen itsearviointivälineen kansalliseen kehittämiseen DigiFinlandin koordinoimana. Pilotoidaan työvälillä alueellisesti.</p>	<p>Tuotokset</p> <p>Työ ja toimintakyvyn digitaalinen itsearviointityökalu pilotoitu</p>
<p>Aikataulu</p> <p>2023: Digitaalisen itsearviointivälineen suunnitteluun osallistuminen</p> <p>2024: Digitaalisen itsearviointivälineen pilotointi alueellisesti</p>	<p>Kustannusarvio : 0 € (toteutetaan Pilari 3 henkilöstön voimin)</p>	<p>Mittarit</p> <ul style="list-style-type: none"> Toteutuksen osana tarkennettavat mittarit Toimenpiteen toteutuminen edellä kuvatussa aikataulun ja sisällön mukaisesti

Työpaketti g) Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallisen palvelukonseptin digitaaliset ratkaisut

<p>Tavoitteet</p> <p>Investointi 2:n kehittämät toimintamallit mahdollistavan monialaisen sähköisen palvelutarjottimen käyttöönotto, joka</p> <ul style="list-style-type: none"> parantaa hyvinvointia ja terveyttä edistävien palveluiden löydettävyyttä ja saavutettavuutta auttaa suuntaamaan painopistettä ennaltaehkäiseviin ja digitaalisiin palveluihin avustaa ammattilaisten palveluohjauksessa 	<p>Toimenpiteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Osallistetaan monialaista palvelukonseptia tukevien ratkaisujen määrittelyyn yhteistyössä THL:n ja muiden hyvinvointialueiden kanssa Yhdenmukaistetaan palvelutarjottimen alusta huomioiden Pohjanmaan kypsyysanalyysi ja THL:n selvitykset palvelutarjottimen ratkaisusta. Tukeudutaan ensisijaisesti suomi.fi palveluihin (palvelutietovaranto) sekä DigiFinlandin tuottamiin ratkaisuihin. Jo olemassa olevien digitaalisten ratkaisujen (ks. 4.2.1, 4.4.1 e ja 4.4.2 a2) ja kansallisesti toteutettujen hyvinvointitarkastusten ja itsehoidon välineiden integrointi tarjottimeen Toteutetaan käyttöönottoja tukevat koulutus- ja sidosryhmäviestintätoimenpiteet. 	<p>Tuotokset</p> <p>Vähimmillään pilottikäyttöön otettu alueellinen digitaalinen palvelutarjotin vuoden 2024 loppuun mennessä.</p>
<p>Aikataulu</p> <p>Pilottikäyttöön otot Q4 2024 loppuun mennessä.</p> <p>Jatkokehitys Q2 2025 asti</p>	<p>Kustannusarvio</p> <ul style="list-style-type: none"> Muut kulut: 80 000€ 	<p>Mittarit</p> <p>Sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisin välinein tapahtuvien kontaktien osuuden lisääntyminen 2020 17,5%:stä -> 2022 20%:iin -> 2024 27%:iin -> 2025 35%:iin.</p> <p>Työpaketin toteutuminen edellä kuvatussa laajuudessa ja aikataulussa</p> <p>Asiakastytyväisyyden parantuminen</p>

Osa-alue 4.2: Ammattilaisten digitaaliset järjestelmät

Työpaketti a) Ammattilaisen digitaaliset työvälineet

Työpaketin yleisinä tavoitteina on 1) kehittää ammattilaisten kyvykkyksiä työskennellä tehokkaasti digitaalisia palveluita hyödyntävissä palveluprosesseissa, 2) tehostaa ammattilaisten työajankäyttöä paikkariippumattomuutta tukevalla ja järjestelmien käytettävyyttä edistävällä kehittämisellä ja 3) laajentaa ammattilaisten ja kansalaisten välisten digitaalisten monikanavaviestintävälineiden soveltamista myös ammattilaisten väliseen monialaiseen yhteistyöhön. Kokonaisuutena työpaketti pienentää ammattilaisten digitaalisten työvälineiden käytön kognitiivista kuormaa ja parantaa

- ammattilaisten osaamiskokemusta, työssä jaksamista, työskentelyn tehokkuutta sekä digitaalisten työvälineiden käyttömotivaatiota
- ammattilaisten työn tuottavuutta mahdollistamalla yhdenmukaisiin käytäntöihin nojautuva moniammatillinen paikkariippumaton yhteistyö
- palveluiden vaikuttavuutta ja laatua

Lisäksi Osa-alue 4.1 palvelut toteuttaa myös ammattilaisten käyttöön tulevia digitaalisia palveluita.

Tavoitteet	Toimenpiteet	Tuotokset
<ul style="list-style-type: none"> • Sähköisin välinein tapahtuvien kontaktien osuuden kasvu • Hoitoon ja palveluihin pääsyn sujuvoittaminen ja nopeuttaminen • Kehittää ammattilaisten valmiuksia digitaalisten työvälineiden hyödyntämiseen. Hyvät ja oikea-aikaisesti kehitettävät ammattilaisten digivalmiudet vahvistavat ammattilaisten sitoutumista digitalisaation hyödyntämiseen ja parantavat työn tuottavuutta 	<p>Ammattilaisten käyttämien digitaalisten työvälineiden yhtenäistäminen ja laajentaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ammattilaisten koulutus digitaalisten työvälineiden käyttöön ja hyödyntämiseen asiakastyössä • Tarpeen mukaan monikanavatyökaluja voidaan hyödyntää myös ammattilaisten moniammatillisessa yhteistyössä • Työmenettelyjen, ohjeiden, tietoturva- ja suojakäytäntöjen luominen yhteistyössä HVA-projektin kanssa <p>Ammattilaisten digikyvykkyysien kehittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ammattilaisten digiosaamisen vaatimuskvausten laadinta • Digiosaamisen kartoitukset ja tarvittavien koulutusten suunnittelu ja järjestäminen • Jatkuvan osaamisen ylläpitämisen organisointi (esim. digimentorointi) <p>Toimenpiteiden vaikuttavuuden seurannan mittareiden suunnittelu ja toteutus</p>	<p>Käyttöön otettu ammattilaisten digitaaliset työvälineet</p> <p>Osaamiskartoitukset tehty ja niiden perusteella tarvittavat toimenpide ehdotukset</p> <p>Ammattilaisten osaamistasot määritetty ja niiden perusteella tarvittavat toimenpide ehdotukset tehty</p> <p>Osaamiskartoitukset tehty ja niiden perusteella tarvittavat toimenpide ehdotukset</p> <p>Mittarit vaikuttavuuden seurantaan</p>
<p>Aikataulu</p> <p>Digitaalisten kommunikointivälineiden yhteisiin ja menettelyihin perustuva käyttöönotto Q4 2024 loppuun mennessä</p> <p>Ammattilaisten digikyvykkyysien kehittäminen rinnan ko. digitaalisen käyttöönoton kanssa</p>	<p>Päivitetty kustannusarvio</p> <ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstökulut: 64 333 € • Ostopalvelut: 75 000 € • Muut kulut: 170 133 € • Tot. 309 466 € 	<p>Mittarit</p> <p>Täsmennetään osana työpaketin toteutusta, lähtökohtana</p> <ul style="list-style-type: none"> • digitaalisten työvälineiden käyttövolymien kehitys ammattilaisten yhteistyössä, • palvelutuotannon tuottavuusmittarit • ammattilaisten työtyytyväisyys • ammattilaisten oman digiosaamiskokeman kehittyminen

Työpaketti b) Asiakas- ja palveluohjauksen digitaaliset ratkaisut

Yhtenäisiin toimintamalleihin ohjaavien asiakas- ja palveluohjauksen työkalujen kehittäminen on keskeinen oikea-aikaisen ja vaikuttavan asiakasohjauksen mahdollistaja. Pohjanmaa on ollut Rakennuudistushankkeen aikana yhdessä Etelä-Karjalan, Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän sekä Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän kanssa yhteiskehittämässä palvelun tarvearvioinnin ja palveluohjauksen

PATA-toimintamallia. Hankkeessa on pilotoitu teknologinen palvelualusta sekä keskitetty asiakaspalvelukeskus. Tavoitteena on jatkaa asiakasohjauksen kehittämistä alueella ja ottaa jo kehitetty toimintamalli käyttöön, jotta digitaalisten kontaktien määrää saadaan kasvatettua, hoitoon ja palveluihin pääsy nopeutuu ja sujuvoituu.

Asiakas- ja palveluohjauksen kehittämisen tavoitteina on

- 1) asiakaspalvelukokemuksen ja -tyytyväisyyden parantaminen, 2) palvelutuotannon tehostaminen ja häiriökäynnän vähentäminen sekä 3) palveluiden tasalaatuisuuden ja oikea-aikaisen palveluiden saamisen varmistaminen

- Tasavertaisesti yhdenmukaisilla ja kansallisiin suosituksiin perustuvilla palvelutarpeiden digitaalisilla ohjaukriteeristöillä
- Kehittämällä asiakas-, palvelu- ja toiminnanohjauksen digitaalisia työkaluja tavalla, joka mahdollistaa Investoinnin 1 työpaketissa 5 tuotettavien asiakasohjauksen toimintamallien vaatimuksiin vastaavat
 - systemaattisen ja vakioituihin toiminnanohjauk käytäntöihin perustuvan asiakas-, palvelu- ja edelleen toiminnanohjauksen
 - Hyvinvointialue tasaisen keskitetyn palveluohjauksen organisoiminnin
- Perustason mielenterveyspalveluiden digitalisointituen kehittäminen mielenterveyspalveluiden hoitovelan purkamiseksi sekä hoitojärjestelmän kehittämiseksi siten, että palveluita tarvitsevat pääsevät vaikuttavaan hoitoon viikon sisällä systemaattisesti tehdystä hoidon tarpeen arviosta. Perustason mielenterveyspalveluiden kehittämisen ja digitalisointituki kohdistuu a) nuoriin ja nuoriin aikuisiin (13–29 v) joilla on päihde- ja mielenterveyden häiriöitä ja b) kaiken ikäisiin yleisistä mielenterveys- ja päihdehäiriöistä kärsiviin tai sairastumisriskissä oleviin, joiden hoitovelkaa voidaan tehokkaasti purkaa parantamalla perustason mielenterveyspalveluiden saatavuutta ja vaikuttavuutta.
 - Pohjanmaan hyvinvointialue on tietoinen digitaalisia mielenterveyspalveluita kehittävästä Terapiat etulinjaan -yhteistyöhankkeesta (Helsinki hakijana, HUS osatoteuttajana). Pohjanmaan alue ei tee ko. hankkeen kanssa päällekkäistä kehittämistä, vaan ottaa käyttöön ko. hankkeessa kehitettäviä toimintamalleja ja palveluita osana Investointi 1:ä.

<p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kiireettömään hoitoon pääsy nopeutuu • Häiriökäyttö vähenee • Lisää asiakas- ja palveluohjauksen digitaalisia välineitä • Palveluiden saamisen tasavertaisuus paranee • Mahdollistetaan Investoinnin 1 työpaketin 5 vaatimuksiin vastaava yhdenmukainen asiakas-, palvelupolkujen ohjaus • Heikossa ja haavoittuvassa asemassa olevien asiakastyhmien hoito ja palveluvelka pienenee ja perustason yhdenvertaisuus, saatavuus ja vaikuttavuus paranee 	<p>Toimenpiteet</p> <p>Keskitetty asiakas- ja palveluohjaus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoidon tarpeen arviointi ja segmentointi kansallisten suositusten pohjalta • Palveluohjauksen mahdollistavan teknologia-alustan valinta • Prosessin implementointi yhteistyössä organisaation palvelutuotannon sekä muiden samaa alustaa käyttävien hyvinvointialueiden kanssa • Tietojen tuominen tietojohdamisen alustaan ja vähimmäistietojen tietosisältöön • Ammattilaisten koulutus digitaalisten välineiden käyttöön ja prosessin kuvaamiseen <p>Digitaalisten palveluiden käyttöönotto mielenterveyspalveluissa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osallistetaan terapia- ja interventionaigattoreiden kansalliseen Terapiat etulinjaan -toimintamallin kehittämiseen yhteistyössä muiden Länsi-Suomen yhteistoiminta-alueen hyvinvointialueiden ja DigiFinlandin kanssa. • Otetaan käyttöön Terapiat etulinjaan- hankkeessa kehitetyt digitaaliset koko perustason mielenterveyspalveluiden ketjun kattavat digitaaliset mielenterveyspalvelut sekä nuorten ja lasten ikäryhmäkohtaiset interventionaigattorit 	<p>Tuotokset</p> <p>Keskitetty asiakas- ja palveluohjaus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vähimmillään pilottikäyttöön otettu asiakas- ja palveluohjauksen digitaalinen ratkaisukokonaisuus <p>Perustason digitaalisten mielenterveyspalveluiden käyttöönotto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toteutettu hyvinvointialueen kattava porrastetun ja systemaattisen psykososiaalisten hoitojen arvioinnin ja hoitoonohjauksen palvelu (lapset, nuoret ja aikuiset erikseen). • Toimintamalliin liittyvät lisäkoulutustarpeet on kartoitettu ja toteutettu
<p>Aikataulu</p> <p>Keskitetyn asiakas- ja palveluohjauksen käyttöönotto Q4/2024 loppuun mennessä</p> <p>Terapiat etulinjaan – digitaalisten tukipalveluiden käyttöönotot sisältäen tarvittavat koulutukset Q4 2025 loppuun mennessä</p>	<p>Kustannusarvio</p> <ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstökulut: 64 333 € • Ostopalvelut: 37 844 • Muut kulut: 260 000 € • Tot. 362 177 € 	<p>Mittarit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutuneiden kiireettömien hoitokäyntien osuus, joissa saavutetaan hoidon saamiselle 7 päivän määräaika, nousee 80 % tasolle Q4 2025 mennessä • Toteutuksen osana tarkennettavat mittarit • Toimenpiteen toteutuminen edellä kuvatun aikataulun ja sisällön mukaisesti • Asiakastytyväisyys • Toteutettujen hoitojen määrä ja yksilötason oiremittareihin perustuva vaikuttavuus.

Osa-alue 4.3: Johtamisen ratkaisut

Työpaketti a) Toiminnanohjaus

Työpaketti toteutetaan osana työpakettia 4.2 Asiakas- ja palveluohjauksen digitaaliset ratkaisut.

Työpaketti b) Väestön palvelutarpeen ennakoiti edistyneiden tietojohdamisen ratkaisuissa

Toimenpide b1) Asiakassegmentoinnin kehittäminen ohjaamaan tarvetta vastaavien digitaalisten palveluiden kohdentamista sekä toiminnan ja osaamisen kehittämistä

Pohjanmaan väestö vanhenee nopeasti. Nykyisellä palvelurakenteella kustannusten kehitys on kestänyt. Tämä edellyttää piilevän palvelukysynnän tunnistamista ja sen mahdollisimman kattavaa kanavoittoa ennalta ehkäiseviin ja tarvetta vastaaviin palveluihin. Digitaalisissa välineissä, joita käytetään asiakkaan tilanteen arviointiin tekoälyä tai muita analytiikan keinoja hyödyntäen, tullaan noudattamaan asiakastietolain vaatimusta asiakas- tai hoitosuhteen olemassaolosta. Jos digivälineen käyttöön liittyy profiloitua ja/ tai automaattista päätöksentekoa, otetaan huomioon tietosuojasetuksen mukaiset käsittelyperusteet eli asiakkaan suostumus tai lainsäädäntö.

Työpaketin tavoitteena on

1. kehittää asiakassegmentointia, jotta asiakassegmenteille saadaan kohdistettua tarvetta vastaavia käytettävissä olevia digitaalisia palveluita ja palvelupolussa oikea-aikaisesti ennakoivia palveluita parantaen kustannusvaikuttavuutta
2. ennakoita ja tunnistaa ikäihmisten asiakkaita 12/36 kk etukäteen tuottamalla koneoppimisen keinoin iäkkäiden asiakassegmentille ennakointimalli, joka mahdollistaa paremman palvelukokonaisuuksien ohjauksen sekä parantaa kustannusvaikuttavuutta ennalta ehkäisevien palveluiden avulla.

Kehittämisessä hyödynnetään Rakennemuutoshankkeessa toteutettua Virta-arkkitehtuurin mukaista tietopalvelualustaa ja aiemmin koottuja vähimmäistietosisältöjä. Hyödynnetään sosiaalihuollon päätöstietoja sekä tarvittaessa esim. Keusoten tekemiä määrittelyjä Pärjäjä-mallin osalta ja IkäSIB-hankkeessa esiin nousseita tietotarpeita.

<p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saadaan kohdistettua asiakassegmenteille tarvetta vastaavia käytettävissä olevia digitaalisia palveluita • Voidaan kohdentaa palvelupolussa oikea-aikaisesti ennakoivia palveluita parantaen kustannusvaikuttavuutta 	<p>Toimenpiteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muodostetaan asiakassegmentointi ikääntyneille tietoalustassa olevaa dataa hyödyntäen. Asiakassegmentointi mahdollistaa ikäihmisten tuen ja palveluiden kohdentamisen tarkemmalla tasolla. • Jaetaan asiakassegmentit tarkemmiksi asiakasklustereiksi. Asiakasklustereita voidaan käyttää palvelupoluissa ennakoivien palveluiden kohdentamiseen oikea-aikaisesti. • Toteutus tehdään pilottina ikääntyneiden asiakassegmentille. Saatujen tulosten perusteella voidaan tukea digitaalisten työvälineiden kohdentamista. 	<p>Tuotokset</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asiakassegmentoinnin työkalu, jota voidaan käyttää hyvinvointialueen asiakassegmenttien tunnistamiseen. • Ikääntyneiden asiakassegmentointi, jonka avulla voidaan suunnitella segmentille sopivia digitaalisia palveluita.
<p>Aikataulu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ikääntyneiden asiakassegmentoinnin ja klusteroinnin toteutus 06/2023-12/2023. 	<p>Kustannusarvio</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ostopalvelut 112 000 € 	<p>Mittarit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutettu kuvatut toimenpiteet. • Asiakassegmentoinnin työkalu on käytössä hyvinvointialueella.

Toimenpide b2): Palvelukäytön ennakointi ikäihmisten ja lapsiperheiden osalta tunnistuen vaatuvia palveluita tarvitsevia asiakkaita 12/36 kk etukäteen

<p>Tavoitteet</p> <p>Siirtää painopistettä raskaista palveluista kevyempiin ja ennaltaehkäisyyn.</p> <p>Tunnistaa tekoälyä ja analytiikkaa hyödyntäen aikaisessa vaiheessa ikäihmisten palvelutarve ja nopeuttaa siten palveluiden piiriin ja hoitoon pääsyä.</p> <p>Tukea johtamisen ratkaisulla toimenpiteiden ja palveluiden kohdentamista ikäihmisille.</p>	<p>Toimenpiteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Rakennetaan ennakointimalli ikäihmisten palveluihin ohjautuvien henkilöiden ennakointiin. Tunnistetaan tarvittavat tietosisällöt, joilla pyritään ennakoimaan palvelusiirtymä. Ennakointimalli tuotetaan ikäihmisten asiakassegmentille. Kootaan tarvittavat tiedot ennakointimallin opetusmateriaaliksi hyödyntäen hyvinvointialueen tietolustan tietosisältöä. Rakennetaan koneoppimismalli ja testataan mallin luotettavuus. Toteutetaan visualisoinnit tulosten hyödyntämiseksi. Ammattilaisten koulutus palvelutarpeen muutosten tunnistamiseen visualisointien avulla. 	<p>Tuotokset</p> <ul style="list-style-type: none"> Ennakoinnin työkalu, mitä voidaan käyttää ikäihmisten palvelutarpeen ennakointiin. Visualisoinnit ikäihmisten palvelunkäytön ennakoinnille.
<p>Aikataulu</p> <ul style="list-style-type: none"> Ennakointimallin ja visualisointien toteutus 01/2024-12/2025. 	<p>Kustannusarvio</p> <ul style="list-style-type: none"> Ostopalvelut 188 000 EUR 	<p>Mittarit</p> <ul style="list-style-type: none"> Toteutettu kuvatut toimenpiteet. Ennakoinnin työkalu käytössä hyvinvointialueella ikäihmisten palveluissa.

5 Vaikutukset ja vaikuttavuus

5.1 Vaikutukset ja vaikuttavuus päätavoitteittain

Prima Botnia – Hyvinvoiva Pohjanmaan tavoitteena on Suomen kestävä kasvun ohjelman mukaisesti tukea sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä kasvua, vaikuttaa työllisyysasteeseen ja nopeuttaa hoitoon ja palveluihin pääsyä. Hankkeen toimenpiteiden vaikutuksena palveluiden saatavuus ja saavutettavuus paranee ja asukkaat pääsevät nopeammin hoitoon. Nopeampi ja oikea-aikainen hoitoon- ja palveluohjaus vaikuttaa suoraan asukkaiden hyvinvointiin ja on myös taloudellisesti kestävä kehityssuunta. Hankkeessa kohderyhmiksi on valittu sellaiset tunnistetut asiakasryhmät, joiden hoitoon ja palveluihin pääsyä koronapandemia vaikeutti ja joille syntyi näkyvää tai piilevää palveluvelkaa. Hankkeen toimenpiteiden avulla pyritään vastaamaan kysyntään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja ennakoivasti, mikä vähentää raskaiden palveluiden tarvetta ja lisää palveluiden kustannusvaikuttavuutta. Lisäksi tavoitteena on lisätä digitaalisten hoidon ja palvelujen määrää sekä kasvattaa digitaalisesti hoidettujen kontaktien määrää.

Digipalveluiden lisääminen ja toimintamallien yhtenäistäminen Pohjanmaan alueella parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta sekä lisää palveluketjujen saumattomuutta ja alueellista tasa-arvoisuutta. Lisäksi em. toimenpiteet vapauttavat ammattilaisten käytettävissä olevaa työaikaa rutiinitehtävistä sekä asiakastyöhön yleisesti että fyysistä kohtaamista edellyttäviin palveluihin, mukaan lukien digipalveluiden katveessa oleva osa palveluita tarvitsevista. Toiminnan kehittämisen ja yhtenäistämisen tavoitteena on kasvattaa toiminnan laatua ja kustannusvaikuttavuutta pitkällä aikavälillä.

Strategisesti hankkeella tavoitellaan myös kulttuurin ja asenneilmaston muutosta suuntaan, jossa kansalaisilla on aiempaa paremmat valmiudet ja motivaatio osallistua ongelmien ja palvelutarpeiden ennaltaehkäisyyn ja hoitoon ja jossa ammattilaisilla on korkea motivaatio ja kyvykyys digitaalisten palveluiden soveltamiseen saumattomana osana työskentelyä. Tämä luo kestävä perustan myös tulevien digitaalisten innovaatioiden ja kehittyvien toimintamallien vaikuttavalle jalkauttamiselle.

5.2 Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten ennakoarviointi

Hankkeen kaikki toimenpiteet ovat vaikutuksiltaan sukupuolineutraaleja. Hankkeessa monipuolistetaan palvelurakennetta digipalveluiden lisäyksellä, joten toimenpiteet edistävät yhdenvertaisuutta eri väestöryhmien välillä, kun yhteydenotto palveluun madaltuu ja muuttuu aikatauluihimmattomaksi. Digipalvelut madaltavat erityisesti nuorten ja työikäisten kynnystä etsiä apua, joka taas vapauttaa resursseja niille ryhmille, jotka eivät digipalveluita halua tai voi käyttää, ja joiden tuen tarve on suurempi.

Hankkeen suunnitteluvaiheessa toteutettiin laaja kysely sidosryhmille pandemian vaikutuksista heikossa ja haavoittuvassa asemassa olevien tukemiseksi ja kyselyn tuloksia on hyödynnetty toimenpiteiden suunnittelussa.

Pohjanmaa on kaksikielinen, joten toimenpiteitä ja kustannuksia suunniteltaessa on huomioitu kaksikielisyyden vaatimukset. On todennäköistä, että asukkaiden käyttäytyminen muuttuu, kun palvelukanavia monimuotoistetaan ja asukkaille on tarjolla vaihtoehtoisia kanavia ottaa ja saada yhteys ammattilaiseen ajasta ja paikasta riippumatta. Pohjanmaa on maantieteellisesti pitkä ja kapea jonka vuoksi välimatkat ovat usein pitkiä ja erityisesti digitaalisten palveluiden tarjoamisella asukkaiden on helpompaa saada tarvitsemaansa palvelua ja hoitoa. Hankkeessa on kuitenkin huomioitu myös ne, jotka eivät halua tai kykene digitaalisia palveluita käyttämään. Heille edelleen tuotetaan ja kohdennetaan edelleen ns. kivijalkapalveluita. Toimintamallien yhtenäistämällä arvioidaan olevan vaikutuksia myös alueen asukkaiden tasavertaisuuteen, koska eri palveluita tuotetaan yhtenäisesti koko alueella ja palvelut ovat saavutettavissa asuinpaikkakunnasta riippumatta.

6 Rajaukset muihin kehittämishankkeisiin

Tulevaisuuden SoteKeskus-hankkeessa on tarkasteltu hoitoon pääsyä tarkemmin ja todettu, että palvelujen saatavuus ja toimintakäytännöt vaihtelevat kuntien välillä ja palveluvalikoimassa on myös suuria vaihteluita alueella. Prima Botnian hankkeen toimenpiteitä on tarkasteltu suhteessa Sotekeskuksen hankkeeseen ja varmistettu, että päällekkäisiä toimenpiteitä ei hankkeissa tehdä. Sotekeskuksessa tehtyä työtä esim. Asiakas- ja palveluohjauksen sekä nuorten ja aikuisten psykososiaalisen hyvinvoinnin kehittämisen osalta, on kuitenkin järkevää jatkaa ja jatkokehittää Prima Botniassa.

Pohjanmaan KATI-hankkeessa luodaan laajasti teknologiaa hyödyntävä toimintamalli kotihoidon tueksi ja TulKoti hankkeessa teknologiaa hyödynnetään tukemaan kotona asumista. Prima Botniassa on ikäihmisiin liittyvä toimenpidetkokonaisuus, joka jatkaa ja täydentää KATI- ja TulKoti-hankkeiden toiminnasta saatuja tuloksia.

Prima Botnia-hanke tekee yhteiskehittämistä muiden hyvinvointialueiden kanssa esimerkiksi Terapiat etulinjaan toimintamallien ja HYTE-työn osalta (erityisesti TYKS-alue). Lisäksi osallistutaan kansalliseen kehittämiseen THL:n ja Digifinlandin koordinoimana. Tarvittaessa Pohjanmaan hyvinvointialue voi tuottaa esim. ruotsinkielisille suunnattuja materiaaleja.

ICT-muutosrahoituksen osalta toimenpiteet rajautuvat hanke-ehtojen mukaisesti niin, että ICT muutosrahoituksella on tehty hyvinvointialueelle siirtymisen välttämättömiä ICT muutostöitä. Tällaisia ovat olleet esim. talous- ja HR-järjestelmiin liittyvät tehtävät, asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyvät konsolidoinnit ja muut välttämättömät muutokset sekä ICT infraan liittyvät muutokset. Prima Botnian toimenpiteet taas kohdentuvat pääasiassa hoito- ja palveluvelan

purkamiseen uusia toimintamalleja kehittämällä ja sitä tavoitetta tukevien työvälineiden käyttöönottoon tai laajentamiseen.

7 Hankkeen hallinnointi

7.1 Hankkeen henkilöresurssit, toimijat ja organisoituminen

Hyvinvointialueella on käynnissä muitakin suuria hankekokonaisuuksia (ICT-muutoshanke, Tulevaisuuden SoteKeskus-hanke), joilla on rajapintoja ja riippuvuuksia myös tämän hankkeen kanssa. Hankkeiden väliseen yhteistyöhön ja viestinnän tukemiseen on perusteltua koota yhteistyöfoorumi, jossa hankkeiden välistä tietoa jaetaan. Tämä arvioidaan hankkeen alussa tarkemmin.

1) Hanketta johtaa ohjausryhmä, joka koostuu hankkeessa mukana olevien toimijoiden edustajista ja yhteistyökumppaneiden (esim. järjestöt) edustajista. Ohjausryhmä vastaa hankkeen linjauksista ja toteutuksen ohjauksesta sekä hankkeen etenemisen seurannasta. Hankkeiden mahdolliset sisältöön vaikuttavat muutokset käsitellään ohjausryhmässä, jonka jälkeen asia viedään ministeriön käsiteltäväksi.

2) Prima Botnia - Hyvinvoiva Pohjanmaa -hanke sijoittuu hanketoimiston alaisuuteen. Hankkeen etenemisestä ja seurannasta vastaa hankejohtaja sekä hankkeen projektipäälliköt omien projektiansa osalta.

3) Hankkeessa tehtävästä kehitystyöstä vastaa hankkeen vastuuhenkilöt (projektipäälliköt). Osa-alueiden työtä viedään eteenpäin moniammatillisesti ja systemaattisesti substanssiosaajien toimesta.

Hanke resursoidaan pääsääntöisesti Pohjanmaan hyvinvointialueen työntekijöistä työpanoksen siirtona. Tämän lisäksi tehdään tarvittaessa kohdennettuja rekrytointeja. Hankehenkilöstö keskittyy erikseen määriteltyjen suunnitelmien työstämiseen hankkeen ajan.

Osatoteuttajia hankkeessa ovat: Vaasa, Kruunupyö, Laihia, Luoto, Pietarsaari, Korsnäs, Kristiinankaupunki, Maalahti, Närpiö, Kaskinen, Mustasaari, Vaasan ammattikorkeakoulu, Yrkeshögskolan Novia, POHY ry., Mielle ry., Vöyri, Uusikaarlepyy ja Pedersöre.

Pohjanmaan hyvinvointialueen omia henkilöresursseja tullaan täydentämään ostopalveluilla, tarvittaessa voidaan käyttää mm. inhouse yhtiötä sekä muita palveluntuottajia. Ostopalveluja käytetään palveluiden ostoihin ja asiantuntijapalveluissa kuten tiedolla johtamisessa ja asiakas- ja palveluohjauksen kehittämisessä. Lisäksi asiantuntijapalveluiden käyttöön on varattu rahoitusta, jotta esimerkiksi konsultointia ja tarvittavia koulutuksia on mahdollista hankkia alueellisten selvitysten ja digitaalisten välineiden käyttöönoton tueksi.

Vuokratukustannuksia on jyvitetty hankkeelle osittain, perustuen siihen, että Pohjanmaan hyvinvointialueen omaa henkilöstöä työskentelee merkittävin osin tämän hankkeen toimenpiteiden hyväksi.

7.2 Hankkeen kustannukset

Erottele kustannukset investoinneittain.

Pilari	Investointi	Osa-alue	Kustannukset, €
Pilari 3		Työkyky	420 000 €
Pilari 3		IPS-Sijoita ja valmenna	344 000 €
Pilari 4	Investointi 1	a) Heikossa tai haavoittuvassa asemassa olevien asiakas- tai potilasryhmien hoito-, kuntoutus- tai palveluvelan purku ja hitoon ja palvelujen piiriin pääsyn parantaminen	3 760 823 €
Pilari 4	Investointi 1	b) Erikseen määriteltyjen digitaalisten toimintamallien käyttöönotto ja jalkauttaminen	1 253 235 €
Pilari 4	Investointi 2		1 065 000 €
Pilari 4	Investointi 3	1. Kirjaamiskäytäntöjen kehittäminen	227 000€
Pilari 4	Investointi 3	2. Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittäminen	90 000 €
Pilari 4	Investointi 3	3. Kansallisen vaikuttavuuskeskuksen pilotointi	0
Pilari 4	Investointi 3	4. Kustannusvaikuttavuus osaksi suosituksia	0
Pilari 4	Investointi 4	1. Kansalaisten digitaaliset palvelut	695 340 €
Pilari 4	Investointi 4	2. Ammattilaisten digitaaliset järjestelmät	671 660 €
Pilari 4	Investointi 4	3. Johtamisen ratkaisut	300 000 €
Pilari 4	Investointi 4	4. Uudet digitaaliset innovaatiot	0

Hankkeen yleiskustannukset (523 942 €) on lisätty investointiin 1 kokonaisuutena, eivätkä sisälly yllä olevaan taulukon kustannuksiin.

7.3 Viestintä

Hankeviestinnästä vastaa hankejohtaja . Hankkeen ensimmäisen vaiheen aikana on laadittu viestintäsuunnitelma, jota täydennetään toisen vaiheen hyväksytyn hankesuunnitelman mukaisesti.

Hankkeen eri osa-alueiden projektipäälliköt vastaavat projektinsa viestinnästä itsenäisesti, mutta hankeviestintäsuunnitelmaa noudattaen.

Hankkeen pääviestinä on Pohjanmaan hyvinvointialueen palveluiden parantaminen ja yhdenmukaistaminen koko alueelle. Keskeisinä kohderyhminä ovat kunkin kehittämiskohteen asiakkaat, hyvinvointialueen koko henkilöstö ja luottamushenkilöt.

Kohderyhmä	Viestinnän tavoite kohderyhmäkohtaisesti
Palveluiden käyttäjät	Hankkeessa selvitetään heikossa ja haavoittuvassa olevien asiakasryhmien tarpeita sekä hoitovelkaa ja suunnitellaan toimenpiteitä niiden parantamiseksi. Asiakkaat otetaan mukaan muutokseen varhaisessa vaiheessa ja heille tarjotaan riittävästi tietoa, jotta palveluiden käyttö jatkuu sujuvasti tehtyjen toimenpiteiden aikana ja jälkeen.
Henkilöstö	Henkilöstö on keskeinen tekijä muutoksessa. Ammatillaiset yli organisaatorajojen ovat mukana hankkeen eri vaiheissa ja saavat riittävästi tietoa hankkeen tavoitteista, vaiheista ja aikaansaannoksista.
Sidosryhmät	Sidosryhmät ovat mukana hankkeessa alusta asti. Sidosryhmät ovat mukana myös viestinnässä.
Alueen päättäjät	Kuntien ja hyvinvointialueen luottamushenkilöt ymmärtävät hankkeen tavoitteet ja sen tarpeellisuuden. Päättäjille tarjotaan kattavasti tietoa päätöksenteon tueksi ja hankkeen vaiheista raportoidaan säännöllisesti eri päätöksentekoeleimissä.
Suuri yleisö, mediat	Hankkeesta viestitään koko hyvinvointialueen asukkaille ja medioille, jotta palveluita koskevat muutokset tulisivat mahdollisimman kattavasti alueen asukkaiden tietoon.

Taulukko 1. Viestinnän tavoitteet kohderyhmäkohtaisesti.

Hankkeen viestinnän kohderyhmä on laaja ja viestinnän kanavien käyttäminen päätetään kohderyhmäkohtaisesti erikseen. Viestintäkanavina käytetään omia verkkosivuja, intra-sivuja, sähköpostia ja sosiaalisen median kanavia.

7.4 Seuranta ja arviointi

Hankesuunnitelmassa on kuvattu tavoitteet ja mittarit, joilla hankkeen etenemistä seurataan. Sen lisäksi että hanketta ohjaavat kansallisen tason tavoitteet ja mittarit, on hankkeelle asetettu myös alueellisia ja työpakettikohtaisia tavoitteita ja mittareita. Hanketoimisto vastaa hankkeen toteutussuunnitelmien laatimisesta hankkeen käynnistyessä. Hankkeen seuranta toteutetaan hankkeen aikana ohjausryhmätyöskentelyllä. Ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti neljä kertaa vuodessa tai tarvittaessa. Ohjausryhmän kokouksissa seurataan systemaattisesti hankkeen toteutumista suhteessa niille laadittuun yksilöityyn toteutussuunnitelmaan. Kokouksista laaditaan pöytäkirjat, joihin toteutumisen arviointi kirjataan.

Hankkeessa tehdään myös hankkeen ajan systemaattista ulkoista arviointia ja seurantaa, jonka tavoitteena on varmistaa muutoksen edistyminen sekä mitata aikaansaatuja vaikutuksia. Seuranta tehdään STM:n ohjeistuksen mukaisesti. Hankkeen prosessitavoitteiden toteutumisen seuranta toteutetaan kuukausittain valtionhallinnon Hankesalkku-palvelussa. Hanketoimisto vastaa Hankesalkku-palvelun sekä mahdollisten ulkoisten arviointien edellyttämien tietojen koostamisesta ajallaan seurantaa ja arviointia varten.

Hankkeen suunnitteluvaiheessa on hyödynnetty hankeoppaan arviointilomaketta. Hankkeen seuranta toteutetaan valtionhallinnon julkaiseman hankesalkun avulla.

7.5 Riskit ja niihin varautuminen

Kuvaa alla olevaan taulukkoon, millaisia riskejä hankkeen toteuttamiseen saattaa liittyä. Riskit voivat liittyä esimerkiksi henkilöstöön, tiloihin, talouteen, kohderyhmään tai toimintaympäristön muutoksiin.

Riskin kuvaus	Todennäköisyys (1 – 5)	Vaikutus (1 – 5)	Riskipisteet (todennäköisyys x vaikutus)	Toimenpiteet riskin vähentämiseksi	Vastuutaho
Hanke ei pysy aikataulussa	4	3	12	Selkeä ja realistinen toimenpidesuunnitelma, jota johdetaan 1) työpakettien sekä 2) koko hankkeen tasolla ja 3) työpakettien keskinäisten riippuvuuksien hallitsemiseksi. Korvaavat toimenpiteet toteutetaan ripeästi. Selkeä organisoituminen sekä edistymisraportointi ja jatkuva riskinhallinta, joilla varmistetaan aikataulussa pysyminen.	Hankejohtaja, projektipäälliköt
Hankeviestintä epäonnistuu	2	3	6	Viestintävastuiden selkeyttäminen ja kohderyhmien tarkentaminen heti hankkeen alussa. Viestintäsuunnitelman laatiminen ja seuranta. Tiivis yhteistyö alueen toimijoiden ja sidosryhmien kanssa Huomioidaan alueen kaksikielisyyden vaatimukset kaikessa hankkeen sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä	Hankejohtaja, viestintävastaava
Hankkeen kustannukset ylittyvät	3	4	12	Säännöllinen ja ajantasainen oikea-aikaiset korjaavat toimenpiteet mahdollistava budjetin vs.valmiusasteen raportointi ja seuranta. Korjaavien toimenpiteiden viiveetön toimeenpano. Hankintojen päätöksentekovaltuuksista sopiminen hankkeen alussa. Valtuuksien mukainen hankinnoista sopiminen etukäteen projektiryhmän ja hankejohtajan kesken.	Hankejohtaja, projektipäälliköt
Hankkeen resurssointi epäonnistuu	3	5	15	Vaiheistetty rekrytointi Selkeästi määritellyt tehtävät ja vastuualueet	Hankejohtaja, projektipäälliköt, HR
Henkilöstön sitouttaminen muutokseen ei onnistu	3	5	15	Panostettava viestintään ja eri sidosryhmien osallistamiseen. Erityisesti niihin kohderyhmiin, joihin toimenpiteet kohdistuvat.	Hankejohtaja, projektipäälliköt, viestintävastaava